

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PEMBANGUNAN MODUL KOSA KATA BAHASA
ARAB BERASASKAN WARNA DAN GAMBAR
DALAM PENGAJARAN HAFAZAN
AL-QURAN DI TADIKA ISLAM
MALAYSIA

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

MOHD ZAID BIN ISMAIL

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2025

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PEMBANGUNAN MODUL KOSA KATA BAHASA ARAB
BERASASKAN WARNA DAN GAMBAR DALAM
PENGAJARAN HAFAZAN AL-QURAN
DI TADIKA ISLAM
MALAYSIA

MOHD ZAID BIN ISMAIL

TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH DOKTOR FALSAFAH

FAKULTI BAHASA DAN KOMUNIKASI
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2025

Sila Taipkan (✓):

Kertas Projek
Sarjana Penyelidikan
Sarjana Penyelidikan Dan Kerja Kursus
Doktor Falsafah

✓

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Perakuan ini telah dibuat pada 11 Mac 2025

i. Perakuan pelajar :

Saya, **MOHD ZAID BIN ISMAIL, P20212003358, FAKULTI BAHASA DAN KOMUNIKASI** dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis yang bertajuk **PEMBANGUNAN MODUL KOSA KATA BAHASA ARAB BERASASKAN WARNA DAN GAMBAR DALAM PENGAJARAN HAFAZAN AL-QURAN DI TADIKA ISLAM MALAYSIA** adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan se jelasnya dan secukupnya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya, **PROF. MADYA. DR. SAIPOLBARIN BIN RAMLI** dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk **PEMBANGUNAN MODUL KOSA KATA BAHASA ARAB BERASASKAN WARNA DAN GAMBAR DALAM PENGAJARAN HAFAZAN AL-QURAN DI TADIKA ISLAM MALAYSIA** dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian/sepenuhnya syarat untuk memperoleh Ijazah **DOKTOR FALSAFAH (PENDIDIKAN BAHASA ARAB**

7 April 2025

Tarikh

ASSOC. PROF. DR. SAIPOLBARIN BIN RAMLI
Arabic Language Senior Lecturer
Faculty of Languages & Communication
Sultan Idris Education University
Tandatangan Penyelia

**INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH /
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES**

**BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/DISERTASI/LAPORAN KERTAS PROJEK
DECLARATION OF THESIS/DISSERTATION/PROJECT PAPER FORM**

Tajuk/Title : **PEMBANGUNAN MODUL KOSA KATA BAHASA ARAB
BERASASKAN WARNA DAN GAMBAR DALAM PENGAJARAN
HAFAZAN AL-QURAN DI TADIKA ISLAM MALAYSIA**

No. Matrik /Matric's No. : **P20212003358**

Saya / : **MOHD ZAID BIN ISMAIL**

mengaku membenarkan Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek (Kedoktoran/Sarjana)* ini disimpan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (Perpustakaan Tuanku Bainun) dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

acknowledged that Universiti Pendidikan Sultan Idris (Tuanku Bainun Library) reserves the right as follows:-

1. Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek ini adalah hak milik UPSI.
The thesis is the property of Universiti Pendidikan Sultan Idris
2. Perpustakaan Tuanku Bainun dibenarkan membuat salinan untuk tujuan rujukan dan penyelidikan.
Tuanku Bainun Library has the right to make copies for the purpose of research only.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan Tesis/Disertasi ini sebagai bahan pertukaran antara Institusi Pengajian Tinggi.
The Library has the right to make copies of the thesis for academic exchange.

4. Sila tandakan (✓) bagi pilihan kategori di bawah / *Please tick (✓) for category below:-*

☐ **SULIT/CONFIDENTIAL**

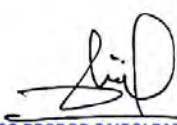
Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub dalam Akta Rahsia Rasmi 1972. / Contains confidential information under the Official Secret Act 1972

☐ **TERHAD/RESTRICTED**

Mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan ini dijalankan. / Contains restricted information as specified by the organization where research was done.

☒ **TIDAK TERHAD / OPEN ACCESS**

(Tandatangan Pelajar/ Signature)

ASSOC.PROF.DR.SAIPOLBARIN BIN RAMLI
Arabic Language Senior Lecturer
Faculty of Languages & Communication
Sultan Idris Education University
(Tandatangan Penyele / Signature of Supervisor)
& (Nama & Cop Rasmi / Name & Official Stamp)

Tarikh: 7 April 2025

Catatan: Jika Tesis/Disertasi ini **SULIT @ TERHAD**, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh laporan ini perlu dikelaskan sebagai **SULIT** dan **TERHAD**.

Notes: If the thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach with the letter from the related authority/organization mentioning the period of confidentiality and reasons for the said confidentiality or restriction.

PENGHARGAAN

Bismillahirrahmanirrahim. Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah lagi Maha Penyayang. Alhamdulillah, segala puji bagi Allah SWT atas limpah kurnia-Nya yang membolehkan kajian ini dilaksana dan disempurnakan dengan jayanya. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada isteri tercinta, Dr. Mahfuzah binti Mohamad Tahir, atas sokongan padu dan pengorbanan yang tidak berbelah bahagi. Buat anak-anak tersayang Sarah, Muaz, Hasif dan Aqil, terima kasih kerana menjadi sumber inspirasi dan keceriaan sepanjang perjalanan akademik ini. Jutaan terima kasih kepada ibu dan ayah, Puan Sharipah binti Abdullah dan Encik Ismail bin Abdul Rahman, atas doa restu yang tidak putus-putus. Penghargaan juga ditujukan kepada kekanda dan adinda atas sokongan moral yang diberikan. Sekalung budi dan penghargaan yang tidak terhingga kepada Penyelia Utama, Professor Madya Dr. Saipolbarin bin Ramli dari Fakulti Bahasa dan Komunikasi, Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI), atas bimbingan, tunjuk ajar, dan sokongan yang tidak ternilai dalam menjayakan penyelidikan ini. Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada rakan-rakan di Jabatan Pengajian Am Politeknik Sultan Azlan Shah atas sumbangan idea, pandangan, dan kerjasama yang diberikan sepanjang tempoh kajian ini dijalankan. Akhir kata, penghargaan istimewa buat sahabat seperjuangan Ustaz Mohammad Najib Norani, Dr. Siti Rahmah, dan Ustazah Badariah. Terima kasih atas persahabatan, sokongan, dan perkongsian ilmu yang telah membantu mencorakkan perjalanan akademik ini. Semoga Allah SWT membalas jasa dan budi baik semua pihak yang terlibat dalam menjayakan kajian ini. Jazakumullahu khairan kathira.

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk membangunkan Modul SMART-KQ bagi murid di Tadika Islam Malaysia. SMART-KQ merupakan modul kosa kata bahasa Arab yang berasaskan warna dan gambar. Kajian ini menggunakan reka bentuk dan pembangunan (DDR) yang terdiri daripada tiga fasa. Fasa pertama melibatkan analisis keperluan dengan 214 responden dari Tadika Islam di lima zon Malaysia menggunakan persampelan kluster. Dapatan soal selidik dianalisis menggunakan SPSS versi 21.0 untuk melihat peratusan, min, dan sisihan piawai. Protokol temubual turut digunakan melibatkan lima pakar, dan analisis dibuat menggunakan ATLAS.ti22. Fasa kedua melibatkan reka bentuk dan pembangunan modul menggunakan kaedah *Fuzzy Delphi* dengan 12 orang pakar untuk mengesahkan konstruk dan item. Reka bentuk modul mengadaptasi Model Gagne, Model TABA, dan Model Sidek, menghasilkan tujuh konstruk utama. Fasa ketiga menguji kebolegunaan modul melalui kaedah teknik nominal (NGT) dengan 23 pakar terpilih. Dapatan fasa pertama menunjukkan guru tadika bersetuju ($M=4.64$; $SP=0.412$) bahawa Modul Pengajaran SMART-KQ diperlukan. Fasa kedua menunjukkan nilai threshold 'd' kurang 0.2 dan kesepakatan pakar melebihi 75%, mengesahkan tujuh konstruk: (a) isi kandungan modul, (b) kaedah pengajaran dan pembelajaran, (c) protokol penilaian kemajuan, (d) pemilihan warna, (e) pemilihan gambar, (f) teks surah, dan (g) pengukuhan murid. Fasa ketiga mendapati 23 pakar guru tadika menyetujui (>75%) bahawa semua konstruk dan item sesuai digunakan. Implikasi kajian menunjukkan pembangunan Modul SMART-KQ dapat membantu guru tadika memperbaiki metode pengajaran kosa kata bahasa Arab dan hafazan al-Quran, serta sesuai sebagai medium alternatif PdP kosa kata bahasa Arab menggantikan modul sedia ada.

DEVELOPMENT OF AN ARABIC VOCABULARY MODULE INCORPORATING COLOURS AND IMAGES FOR QURAN MEMORISATION IN MALAYSIAN ISLAMIC KINDERGARTENS

ABSTRACT

This study aims to develop the SMART-KQ Module for students in Malaysia's Islamic Kindergartens. SMART-KQ is a vocabulary module for Arabic that uses colours and pictures. The development process followed three phases of Design and Development Research (DDR). The first phase was a needs analysis involving 214 respondents from Islamic Kindergartens across Malaysia, selected through cluster sampling in five zones. Data obtained from the questionnaire were analysed using SPSS version 21.0 for percentages, means, and standard deviations. Interview protocols with five experts supported the survey findings, analysed using ATLAS.ti22 software. The second phase involved designing and developing the SMART-KQ module using the Fuzzy Delphi method with 12 experts to validate the constructs and items. This phase adapted Gagne's Model, TABA Model, and Sidek's Model, resulting in seven main constructs. The third phase assessed the usability of the module using the Nominal Group Technique (NGT) with 23 selected experts. Findings from the first phase indicated strong agreement among kindergarten teachers ($M=4.64$; $SD=0.412$) on the need for the SMART-KQ module. The second phase showed a threshold value 'd' of less than 0.2 and expert agreement exceeding 75%, confirming high consensus on all constructs: (a) module content, (b) teaching and learning methods, (c) progress assessment management protocols, (d) color selection, (e) picture selection, (f) text from surahs, and (g) student reinforcement. In the third phase, over 75% of the 23 kindergarten teacher experts agreed that all constructs and items are suitable for use. The study's implications suggest that developing the SMART-KQ module can help kindergarten teachers improve their methods for teaching Arabic vocabulary and Quran memorization. It also serves as an alternative medium for teaching Arabic vocabulary, potentially replacing existing teaching modules.

KANDUNGAN

Muka Surat

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xvii
SENARAI RAJAH	xxii
SENARAI SINGKATAN	xxiii
SENARAI LAMPIRAN	xxv
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	7
1.3 Penyata Masalah	13
1.4 Objektif Kajian	24
1.5 Persoalan Kajian	25
1.6 Kepentingan Kajian	26
1.7 Batasan Kajian	28
1.7.1 Fasa Pertama: Analisis Keperluan Modul	29
1.7.2 Fasa Kedua: Reka Bentuk dan Pembangunan Modul	30

Muka Surat

1.7.3 Fasa Ketiga: Penilaian Kebolegunaan Modul	31
1.8 Kerangka Teori dan Konseptual Kajian	32
1.9 Definisi Istilah dan Operasional	36
1.9.1 Kosa Kata	36
1.9.2 Bahasa Arab	37
1.9.3 Tadika Islam	38
1.9.4 Modul	39
1.9.5 SMART-KQ	40
1.10 Rumusan	41

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR

2.1 Pengenalan	43
2.2 Perkembangan Bahasa Arab Prasekolah	44
2.2.1 Kepentingan Bahasa Arab Dalam Pendidikan Prasekolah	48
2.2.2 Peranan Kosa Kata Dalam Penguasaan bahasa Arab	56
2.3 Pembinaan Modul Hafazan al-Quran Berasaskan Warna dan Gambar	61
2.3.1 Kajian Lepas Keberkesanan Modul Hafazan Al-Quran Berasaskan Warna dan Gambar	64
2.4 Konsep Warna dalam Proses Pengajaran	74
2.4.1 Elemen Warna Dalam Pembinaan Modul	79
2.4.2 Pemilihan Warna Menurut Johannes Itten	86
2.5 Konsep Gambar dalam Proses Pengajaran	91

Muka Surat

2.5.1 Model <i>Response Facilitators</i>	94
2.6 Kerangka Teoritikal Kajian	97
2.6.1 Teori Konstruktivisme	99
2.6.1.1 Teori Konstruktivisme Dalam Pengajaran	100
2.6.1.2 Konsep Perancah (<i>Scaffolding</i>) Lev Vygotsky	103
2.6.2 Teori Interaksional	107
2.6.3 Model Pengajaran Gardner	111
2.6.4 Model Pengajaran Sidek	118
2.6.5 Model Pengajaran TABA	121
2.6.5.1 Fokus Model TABA	122
2.6.5.2 Langkah-langkah Model TABA	123
2.7 Konstruk Pembinaan Modul Pengajaran SMART-KQ	125
2.7.1 Isi Kandungan Modul	126
2.7.2 Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	127
2.7.3 Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan	129
2.7.4 Pemilihan Warna	131
2.7.5 Pemilihan Gambar	131
2.7.6 Teks Surah	132
2.7.7 Meningkatkan Pengukuhan Murid	133
2.8 Kajian Reka Bentuk dan Pembangunan (DDR)	133
2.8.1 Teknik <i>Delphi</i>	137
2.8.1.1 Pengenalan Teknik <i>Fuzzy Delphi</i>	142
2.8.1.2 Kekuatan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> Sebagai Alat Pengukuran Yang Afektif	144

Muka Surat

2.8.2 Pengenalan Kepada Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	146
2.8.2.1 Kekuatan Teknik Kumpulan Nominal	154
2.9 Inovasi Menurut Islam	166
2.9.1 Anugerah Inovasi Dalam Konteks Kebolehgunaan Modul	169
2.9.2 Anugerah Pertandingan Inovasi sebagai Ciri Kesahan Dalaman dan Luaran	172
2.10 Rumusan	176

BAB 3 METODOLOGI

3.1 Pengenalan	178
3.2 Reka bentuk Kajian	179
3.2.1 Kerangka Metodologi Kajian	180
3.3 Fasa Pertama: Analisis Keperluan	181
3.3.1 Kaedah Soal Selidik	182
3.3.2 Kaedah Temu Bual	187
3.3.2.1 Justifikasi Pemilihan Kaedah Temu Bual	188
3.3.2.2 Kelemahan Kaedah Temu Bual	190
3.3.3 Prosedur Pemilihan Responden Kajian	190
3.3.4 Prosedur Pengumpulan Data	194
3.3.5 Prosedur Penganalisan Data	197
3.4 Fasa Kedua: Reka Bentuk dan Pembangunan Modul	198
3.4.1..Prosedur Kajian Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan Modul	201

Muka Surat

3.4.2 Instrumen Kajian	203
3.4.3 Analisis dan Pemprosesan Data	205
3.4.4 Prosedur Pengumpulan Data	209
3.4.5 Kesahan dan Kebolehpercayaan Data	209
3.4.6 Prosedur Pemilihan Responden Kajian	210
3.4.7 Prosedur Pengumpulan Data	212
3.4.8 Prosedur Penganalisaan Data	213
3.5 Fasa Ketiga: Penilaian Kebolegunaan Modul	214
3.5.1 Pendekatan Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	216
3.5.1.1 Kekuatan Pendekatan Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	217
3.5.1.2 Prosedur Menjalankan Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	219
3.5.1.3 Tempoh Masa Kajian Dijalankan	222
3.5.1.4 Bilangan Pakar dalam Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	223
3.5.2 Prosedur Pemilihan Responden Kajian	224
3.5.3 Prosedur Pengumpulan Data	225
3.5.4 Prosedur Penganalisaan Data	226
3.6 Matriks Kajian Pembangunan Modul	227
3.7 Rumusan	231

BAB 4 DAPATAN KAJIAN FASA 1: ANALISIS KEPERLUAN

4.1 Pengenalan	232
4.2 Maklumat Demografi	234

Muka Surat

4.3	Keperluan Terhadap Pembangunan Modul Pengajaran SMART-KQ	236
4.4	Kaedah Hafazan al-Quran berasaskan Warna dan Gambar sebagai Faktor Memudahkan Pengajaran dan Pembelajaran Kosa Kata Bahasa Arab	239
4.5	Reka Bentuk Modul Pengajaran SMART-KQ	242
4.6	Kesediaan Guru dalam Proses Pengajaran Bahasa Arab di Tadika	245
4.7	Analisis Temu Bual Pandangan Pakar Terhadap Keperluan Reka Bentuk Pembangunan Modul dan Elemen Reka Bentuk Modul Kosa Kata Bahasa Arab Berasaskan Warna dan Gambar	247
4.7.1	Pandangan Lima (5) Pakar Terhadap Keperluan Reka Bentuk Modul	249
4.7.2	Pandangan Lima (5) Pakar Terhadap Elemen Reka Bentuk Modul Kosa Kata Bahasa Arab Berasaskan Warna dan Gambar	254
4.8	Rumusan Dapatan Kajian Fasa Analisis Keperluan Modul	258

BAB 5 DAPATAN KAJIAN FASA 2: REKA BENTUK DAN PEMBANGUNAN

5.1	Pengenalan	261
5.2	Analisis Reka Bentuk Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	262
5.2.1	Langkah 1: Pembangunan Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ berasaskan Model Sedia Ada	264
5.2.2	Langkah 2: Pengesahan Konstruk Utama Modul Berdasarkan Kesepakatan Pakar Menggunakan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i>	268
5.2.2.1	Latar Belakang Panel Pakar Fuzzy Delphi	271

Muka Surat

5.2.2.2 Pengesahan Tujuh Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i>	273
5.2.3 Langkah 3: Pembangunan Item Bagi Setiap Konstruk Modul Berdasarkan Data	275
5.2.3.1 Pembangunan Item Bagi Konstruk Isi Kandungan Modul	276
5.2.3.2 Pembangunan Item Bagi Konstruk Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	277
5.2.3.3 Pembangunan Item Bagi Konstruk Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan	277
5.2.3.4 Pembangunan Item Bagi Konstruk Pemilihan Warna	278
5.2.3.5 Pembangunan Item Bagi Konstruk Pemilihan Gambar	279
5.2.3.6 Pembangunan Item Bagi Konstruk Pemilihan Teks Surah	280
5.2.3.7 Pembangunan Item Bagi Meningkatkan Pengukuhan Murid	281
5.2.4 Langkah 4: Pengesahan Item Setiap Konstruk Berdasarkan Kesepakatan Pakar Menggunakan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i>	282
5.2.4.1 Latar Belakang Panel Pakar Bagi Item setiap Konstruk Reka Bentuk Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	283
5.2.4.2 Dapatan bagi Item Isi kandungan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	284
5.2.4.3 Dapatan bagi Item Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	287

Muka Surat

5.2.4.4	Dapatan bagi Item Protokol Mengakses Kemajuan Murid Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	289
5.2.4.5	Dapatan bagi Item Pemilihan Warna Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	291
5.2.4.6	Dapatan bagi Item Pemilihan Gambar Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	293
5.2.4.7	Dapatan bagi Item Teks Surah Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	295
5.2.4.8	Dapatan bagi Item Meningkatkan Pengukuhan Murid Berdasarkan Kaedah <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	296
5.2.5	Langkah 5: Menentukan Kedudukan Item-Item Bagi Konstruk utama Berdasarkan Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i> dan <i>Average of Fuzzy Number</i>	299
5.3	Analisis Reka Bentuk Modul SMART-KQ	304
5.3.1	Perincian dan Huraian bagi Konstruk Utama Modul	304
5.4	Rumusan Fasa Reka bentuk dan Pembangunan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	312
BAB 6	DAPATAN KAJIAN FASA 3: PENILAIAN KEBOLEHGUNAAN	
6.1	Pengenalan	315
6.2	Demografi Pakar Kajian	317
6.3	Kesesuaian Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	321
6.4	Kesesuaian Item Dalam setiap Konstruk Utama Modul	322

Muka Surat**Pengajaran SMART-KQ**

6.4.1 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Isi kandungan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	322
6.4.2 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	323
6.4.3 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid	324
6.4.4 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Pemilihan Warna	325
6.4.5 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Pemilihan Gambar	326
6.4.6 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Teks Surah	327
6.4.7 Kesesuaian Item Konstruk Utama-Meningkatkan Pengukuhan Murid	328

6.5 Kebolegunaan Berdasarkan Keutamaan Item Dalam Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	330
6.6 Kebolegunaan Keseluruhan Modul Pengajaran SMART-KQ	331
6.7 Rumusan Dapatan Kajian Fasa Penilaian Kebolegunaan Modul Pengajaran SMART-KQ	333
6.7.1 Rumusan Dapatan Penilaian Kebolegunaan Berdasarkan Pandangan Peserta Kajian	334

BAB 7 PERBINCANGAN DAPATAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN

7.1 Pengenalan	336
7.2 Perbincangan Dapatan Kajian Fasa 1: Analisis Keperluan	338
7.2.1 Perbincangan Bahagian A: Demografi Responden	340
7.2.2 Perbincangan Bahagian Satu: Keperluan Terhadap Pembangunan Modul Hafazan	344

Muka Surat

al-Quran Berasaskan Warna dan Gambar

7.2.3	Perbincangan Bahagian Dua: Kaedah Hafazan Al-Quran Berasaskan Warna dan Gambar sebagai Faktor Memudahkan Pengajaran dan Pembelajaran Kosa Kata Bahasa Arab	349
7.2.4	Perbincangan Bahagian Tiga: Reka Bentuk Modul Pengajaran SMART-KQ	354
7.2.5	Perbincangan Bahagian Empat : Kesedian Guru Dalam Proses Pengajaran Bahasa Arab di tadika	359
7.3	Perbincangan Dapatan Kajian Fasa 2: Reka Bentuk dan Pembangunan Modul	362
7.3.1	Perbincangan Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	364
7.3.2	Perbincangan Item Bagi Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	366
7.3.2.1	Perbincangan bagi Item Konstruk Isi Kandungan	367
7.3.2.2	Perbincangan bagi Item Konstruk Kaedah Pengajaran	373
7.3.2.3	Perbincangan bagi Item Konstruk Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid	377
7.3.2.4	Perbincangan bagi Item Konstruk Pemilihan Warna	380
7.3.2.5	Perbincangan bagi Item Konstruk Pemilihan Gambar	383
7.3.2.6	Perbincangan bagi Item Konstruk Teks Surah	385
7.3.2.7	Perbincangan bagi Item Konstruk Meningkatkan Pengukuhan	387
7.3.3	Perbincangan Bagi Turutan (Keutamaan) Item Bagi Konstruk Pembinaan Modul Pengajaran SMART-KQ	391

Muka Surat

7.4	Perbincangan Dapatan Kajian Fasa 3: Penilaian Kebolehgunaan Modul	393
7.4.1	Perbincangan Kesesuaian Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	395
7.4.2	Perbincangan Kesesuaian Item Bagi Setiap Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	398
7.4.3	Perbincangan Kesesuaian Turutan (Keutamaan) Item bagi Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	405
7.4.4	Perbincangan Keseluruhan Kebolehgunaan Modul Pengajaran SMART-KQ	406
7.5	Implikasi dan Cadangan	409
7.5.1	Ringkasan Implikasi dan Cadangan Kajian	411
7.5.2	Implikasi Terhadap Amalan Kajian	412
7.5.3	Implikasi Terhadap Teori Kajian	413
7.5.4	Implikasi Terhadap Metodologi	416
7.6	Cadangan untuk Kajian Lanjutan	419
RUJUKAN		423
LAMPIRAN		469

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
2.1	Peringkat Pertama Penyediaan Modul Sidek	119
2.2	Fungsi Langkah Model Kurikulum TABA	124
3.1	Butiran Penganalisaan Data Kajian Berdasarkan Pendekatan DDR	180
3.2	Nilai <i>Alpha Cronbach</i> bagi setiap Item Soal Selidik Analisis Keperluan	185
3.3	Tahap Persetujuan bagi Skala <i>Likert</i> 5 Mata	186
3.4	Sub Fasa, Metod Dan Penerangan dalam Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	201
3.5	Sampel Kajian Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	203
3.6	Aras Persetujuan dan Skala <i>Fuzzy</i> bagi 7 poin	207
3.7	Kaedah Pengumpulan Data	209
3.8	Langkah Asas di Dalam Menjalankan Teknik Kumpulan Nominal (NGT)	220
3.9	Prosedur Teknik Kumpulan Nominal yang Dijalankan Dalam Konteks Kajian	221
3.10	Matriks Kajian Pembangunan Modul Pengajaran SMART-KQ.	228
4.1	Demografi Responden	235
4.2	Item Soalan dan Dapatan Responden terhadap Pembangunan Modul Pengajaran SMART-KQ	238
4.3	Item Soalan dan Dapatan Responden yang Menyokong Pembangunan Modul Pengajaran SMART-KQ	240
4.4	Item Soalan dan Dapatan Responden Terhadap Reka Bentuk Modul Pengajaran SMART-KQ	243

No. Jadual		Muka Surat
4.5	Item Soalan dan Dapatan Kesediaan Guru dalam Proses Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab di Tadika	246
4.6	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan Terhadap Keperluan Reka Bentuk Modul	249
4.7	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan bagi Keperluan kepada Guru yang Mengajar Berkaitan Kosa Kata Bahasa Arab untuk Meningkatkan Kemahiran Mengajar secara Kreatif dan Inovatif.	251
4.8	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan bagi Keperluan untuk Mereka Bentuk dan Membangunkan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab Untuk Hafazan Al-Quran Berasaskan Warna dan Gambar kepada Murid Tadika.	252
4.9	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan Terhadap Kod Elemen Gambar	254
4.10	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan Terhadap Kod Elemen Warna	256
4.11	Dapatan Temu Bual dan Kesimpulan Dapatan Terhadap Kod elemen teks	257
5.1	Deskripsi Pakar Mengikut Bidang dan Kepakaran	272
5.2	Nilai <i>Threshold</i> (d) bagi Item Konstruk Utama Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	274
5.3	Konstruk Utama Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab Berdasarkan Analisa <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	275
5.4	Item Konstruk Isi Kandungan Modul	276
5.5	Item Konstruk Kaedah Pengajaran Dan Pembelajaran	277
5.6	Item Bagi Konstruk Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid	278
5.7	Item Konstruk Pemilihan Warna	279
5.8	Item Konstruk Pemilihan Gambar	280

No. Jadual		Muka Surat
5.9	Item Konstruk Pemilihan Teks Surah	281
5.10	Item Konstruk Meningkatkan Pengukuhan Murid	281
5.11	Item bagi Isi Kandungan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	285
5.12	Item Isi Kandungan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	286
5.13	Item Bagi Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	287
5.14	Item Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	288
5.15	Item Bagi Protokol Mengakses Kemajuan Murid Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	289
5.16	Item Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	290
5.17	Item Pemilihan Warna Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	291
5.18	Item Pemilihan Warna Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	292
5.19	Item Pemilihan Gambar Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	293
5.20	Item Pemilihan Gambar Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	294
5.21	Item Teks Surah Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	295
5.22	Item Teks Surah Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	296
5.23	Item Meningkatkan Pengukuhan Murid Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i>	297
5.24	Item Meningkatkan Pengukuhan Murid Berdasarkan Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> dan Cadangan Panel Pakar	298

No. Jadual		Muka Surat
5.25	Item-Item Konstruk Isi Kandungan Modul Mengikut nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	299
5.26	Item-Item Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	300
5.27	Item-Item Konstruk Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	301
5.28	Item-Item Konstruk Pemilihan Warna Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	301
5.29	Item-Item Konstruk Pemilihan Gambar Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	302
5.30	Item-Item Konstruk Teks Surah Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	303
5.31	Item-Item Konstruk Meningkatkan Pengukuhan Murid Mengikut Nilai <i>Fuzzy Evaluation</i>	303
5.32	Perincian dan Huraian bagi Item Konstruk Utama Modul	305
5.33	Perincian dan Huraian bagi Item Isi Kandungan Modul	306
5.34	Perincian dan Huraian bagi Item Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	307
5.35	Perincian dan Huraian bagi Item Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid	308
5.36	Perincian dan Huraian bagi Item Pemilihan Warna	309
5.37	Perincian dan Huraian bagi Item Pemilihan Gambar	310
5.38	Perincian dan Huraian bagi Item Teks Surah	310
5.39	Perincian dan Huraian bagi Item Meningkatkan Pengukuhan Murid	311
6.1	Pengekodan pakar dalam kajian Teknik Kumpulan Norminal (NGT)	316
6.2	Demografi pakar bagi kajian kebolegunaan modul pengajaran SMART-KQ	320

No. Jadual		Muka Surat
6.3	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Konstruk Utama Modul Pengajaran SMART-KQ	321
6.4	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item Bagi Konstruk Isi Kandungan Modul Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab	322
6.5	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item bagi Konstruk Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	324
6.6	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item Bagi Konstruk Protokol Pengurusan Penilaian Kemajuan Murid	325
6.7	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item bagi Konstruk Pemilihan Warna	326
6.8	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item bagi Konstruk Pemilihan Gambar	327
6.9	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item bagi Konstruk Teks Surah	328
6.10	Dapatan Data Penilaian Kebolehgunaan Item bagi Konstruk Meningkatkan Pengukuhan Murid	329
6.11	Dapatan Data Kebolehgunaan Item bagi Kesemua Aliran keutamaan Modul Pengajaran SMART-KQ	330
6.12	Dapatan Data Teknik Kumpulan Norminal: Kebolehgunaan Keseluruhan Modul Pengajaran SMART-KQ	332
6.13	Rumusan Dapatan Penilaian Kebolehgunaan Modul Pengajaran SMART-KQ	334

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Muka Surat
1.1	Keranga Konseptual	35
2.1	Teori dan Model yang digunakan dalam kajian	99
2.2	Sembilan (9) Langkah dalam Model Pengajaran Gagne	113
2.3	Memaparkan Langkah-Langkah yang Ada dalam Model TABA	125
3.1	Kerangka Metodologi Kajian	181
3.2	Pemilihan Sampel Kajian	192
3.3	Reka Bentuk dan Pembangunan Modul Berdasarkan Metod	199
4.1	Ringkasan Tema Keperluan Pembangunan Modul Pengajaran SMART-KQ	248
5.1	Lima Langkah Reka Bentuk dan Membangunkan Modul Pengajaran SMART-KQ di tadika	263
5.2	Gabung Jalin bagi Menghasilkan Modul SMART-KQ	268
5.3	Struktur Pemasangan Item bagi Konstruk Modul Pengajaran SMART-KQ	313
5.4	QR Kod Modul Pengajaran SMART-KQ	314

SENARAI SINGKATAN

2D	Dua Dimensi
3D	Tiga Dimensi
AMRASS	<i>Association of Malaysian Researchers and Social Services</i>
AR	<i>Augmented Reality</i>
CD	<i>Compact Disc</i>
D	<i>Threshold</i>
DDR	<i>Design and Development Research</i>
Dr	Doktor
FDM	<i>Fuzzy Delphi Method</i>
JAIS	Jabatan Agama Islam Selangor
JAKIM	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
j-QAF	Jawi, al-Quran, Arab, Fardu Ain
KEMAS	Jabatan Kemajuan Masyarakat
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
KSPK	Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan
MKO	<i>More Knowledgeable Others</i>
MTQN	Maahad Tahfiz Al-Quran Negeri
NGT	<i>Nominal Group Technique</i>
PAKK	Pendidikan Awal Kanak-kanak
PASTI	Pusat Asuhan Tadika Islam

PBI	Pembelajaran Berasaskan Inkuiri
PdP	Pengajaran dan Pembelajaran
PhD	<i>Doctor Of Philosophy</i>
RMIC	<i>Research Management Innovation Center</i>
SP	Sisihan Piawai
SPSS	<i>Statistical Package For Social Science</i>
TIN	Tadika Islam Negeri
TIS	Tadika Islam Swasta
UPSI	Universiti Pendidikan Sultan Idris
W&S	Warna dan Simbol
ZPD	<i>Zone of Proximal Development</i>

SENARAI LAMPIRAN

- A Instrumen Soal Selidik dan Temu Bual
- B Instrumen *Fuzzy Delphi Method* (FDM)
- C Instrumen Soal Selidik *Nominal Group Technique* (NGT)
- D Pengesahan Pelajar untuk Membuat Penyelidikan
- E Surat Kelulusan Etika Penyelidikan
- F Surat Lantikan Pakar
- G Borang Kesahan Instrumen Soal Selidik Fasa 1
- H Borang Kesahan Soalan Temu Bual Fasa 1
- I Borang Kesahan Instrumen Soal Selidik FDM Fasa 2
- J Borang Kesahan Instrumen Soal Selidik NGT Fasa 3
- K Surat Kebenaran JAKIM Menggunakan Data Tadika Islam di Portal
Simpeni
- L Modul Pengajaran SMART-KQ
- M Sijil Anugerah Emas Pertandingan Inovasi
- N Sijil Pendaftaran Hak Cipta (MyIPO)
- O Penerbitan Artikel Jurnal

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Dalam kehidupan umat Islam, bahasa Arab adalah sangat istimewa dan penting. Hal ini kerana kebanyakan amalan dan ibadah yang dilaksanakan berkait secara langsung dengan bahasa Arab. Sebagai contoh, solat adalah tidak sah jika tidak menggunakan bahasa Arab dalam solat (Aprizal, 2021). Menyedari kepentingan ini, pengajaran bahasa Arab di Malaysia telah diajar seawal peringkat prasekolah lagi. Bahasa Arab juga bukan hanya diajar di sekolah agama semata-mata, malah juga diajar di sekolah aliran biasa kepada semua peringkat termasuklah di peringkat prasekolah hingga peringkat universiti (Muhammad Sabri, 2015). Lazimnya, murid di prasekolah mempelajari bahasa Arab bermula dengan menguasai kosa kata asas bahasa Arab yang diajar pada peringkat permulaan iaitu melibatkan nama benda, kata kerja, kata adjektif, kata tugas, dan frasa lazim yang berkaitan dengan aktiviti seharian, waktu, arah, warna serta bilangan (Al-Qahtani, 2015).

Menurut Mohamaed et al. (2021) penggunaan kosa kata bahasa Arab merujuk kepada perbendaharaan perkataan dalam bahasa Arab yang perlu dikuasai untuk membolehkan komunikasi asas dalam bahasa Arab dilakukan. Kosa kata juga dikategorikan daripada yang paling senang digunakan kepada yang lebih rumit atau kompleks. Umumnya, penggunaan kosa kata asas melibatkan perkataan lazim bagi perkara, konsep atau objek biasa seperti anggota badan, waktu, warna, tempat dan sebagainya (Al-Shaboul, 2022). Penguasaan kosa kata yang mencukupi membolehkan murid membina ayat dengan mudah dan menggunakannya dalam perbualan ringkas dalam konteks tertentu bagi tujuan komunikasi asas dalam pembelajaran sesuatu bahasa (Alqahtani, 2015; Haastrup & Henriksen, 2000). Penguasaannya bukan sahaja dari segi makna, malah juga sebutan dan ejaan yang betul, serta keupayaan untuk membina ayat mudah (Shokri, 2019).

Pembelajaran bahasa Arab di peringkat prasekolah bukanlah sesuatu yang tidak biasa kerana menurut kajian, usia empat hingga tujuh tahun ialah usia yang sangat sesuai untuk menguasai sesuatu bahasa berbanding usia dalam lingkungan remaja dan dewasa (Singleton, 1989). Namun begitu, penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah adalah tidak memuaskan. Hal ini berlarutan bermula dari peringkat sekolah rendah, sekolah menengah, sehinggalah ke peringkat yang lebih tinggi, seperti universiti. Menurut kajian, masalah ini berpunca daripada kelemahan penguasaan kosa kata Arab oleh pelajar yang menyebabkan mereka sukar untuk menguasainya (Abdul Razif et al., 2020). Hal yang sama terjadi apabila kajian yang dilakukan terhadap murid tadika mendapati bahawa penguasaan konsonan sebutan huruf Arab dalam kalangan murid adalah pada tahap sederhana (Nik Mohd Rahimi et al., 2010).

Jika dibincangkan secara terperinci, pembelajaran kosa kata Arab berkait rapat dengan hafazan al-Quran. Menurut Noza Aflisia (2016) seorang penghafaz al-Quran memerlukan bahasa Arab untuk memelihara dan menjaga hafazannya. Hal ini demikian adalah kerana dengan memiliki kemampuan berbahasa Arab, seorang penghafaz akan mengingat hafazannya dengan tema dan kisah ayat yang dihafaz. Kajian Ku Fatahiyah et al. (2019) menyokong dapatan kajian ini yang menyatakan bahawa penggabungan pendidikan bahasa Arab dan hafazan ayat-ayat al-Quran perlu dilaksanakan oleh pengajar tahfiz kerana kaedah ini dapat meningkatkan penguasaan hafazan al-Quran dengan berkesan.

Pendidikan tahfiz di tadika tidak asing lagi disebabkan ia menjadi pilihan alternatif yang popular kepada ibu bapa dalam usaha melahirkan anak-anak yang cemerlang serta berjaya di dunia dan di akhirat. Menurut Fatimah Zaharah. et al. (2020) dalam proses pembelajaran al-Quran, hafazan al-Quran merupakan cabang ilmu utama. Secara umumnya, pendidikan tahfiz di Malaysia dibahagikan kepada empat peringkat yang meliputi sekolah rendah, sekolah menengah, institusi pengajian tinggi dan tradisional atau terbuka. (Noor Hisham et al., 2017). Walau bagaimanapun, Pendidikan tahfiz di Malaysia telah menjadi suatu fenomena yang berkembang secara pantas dalam sistem pendidikan tanah air (Kamsaton, 2005). Buktinya, permohonan kemasukan ke institusi atau aliran tahfiz adalah sangat menggalakkan tidak kira di bawah pengurusan pihak kerajaan mahupun pihak swasta (Nordin, 2015; Muhaidi & Siti Salwa, 2018). Kesannya dapat dirasai dalam pembelajaran pada peringkat awal yang melibatkan kanak-kanak berusia empat, lima dan enam tahun. Silibus dalam pembelajaran di tadika juga dimasukkan hafazan al-Quran juzuk Amma (Kementerian Pendidikan Malaysia [KPM], 2017).

Walau bagaimanapun, sistem pengajian formal tahfiz di bawah pengurusan Jabatan Kemajuan Islam Malaysia terdapat kelemahan yang perlu dibaiki (Azmil & Ab Halim, 2012). Kelemahan ini akan memberi kesan terhadap sistem dan silibus pendidikan tahfiz di Malaysia. Hal ini demikian adalah kerana ada kajian yang menunjukkan bahawa berlaku ketidakseragaman kaedah pembelajaran tahfiz di setiap sekolah, daerah dan negeri. Akibat daripada ketidakseragaman ini akan memberikan kesan kepada pencapaian hafazan murid (Azmil, 2010). Kesesuaian kaedah hafazan sangat penting kerana ia akan membantu murid meningkatkan mutu hafazan mereka. Justeru, guru hafazan yang berpengalaman dan mempunyai kepakaran dalam bidang tahfiz al-Quran adalah sangat penting dalam membimbing pelajar untuk menggunakan kaedah yang bersesuaian dan berkesan dalam bidang hafazan al-Quran (Mardhiah et al., 2018).

Menurut Khusnidar (2019) pembelajaran berkaitan hafazan al-Quran yang dimulai pada peringkat awal kanak-kanak harus mempunyai kaedah yang berkualiti. Hal ini bagi memastikan anak-anak pada peringkat awal usia didedahkan dengan amalan baik seperti bekerjasama, bijak menyelesaikan masalah, dapat berfikir secara kreatif, kritis dan inovatif, berkomunikasi dengan baik, memiliki kreativiti yang tinggi dan mempunyai kemahiran analitik. Kajian lepas menunjukkan 60% daripada pelajar tahfiz yang dikehendaki menghabiskan hafazan al-Quran 30 juzuk dalam tempoh enam semester gagal menamatkan hafazan dalam masa yang ditetapkan (Misnan & Ahmad sadadi, 2003). Sementara itu, kualiti hafazan murid di tadika yang kurang baik pula dipengaruhi oleh sistem tahfiz di tadika yang tidak menetapkan sasaran bagi proses hafazan. Hal ini akan memberi kesan kepada kualiti hafazan al-Quran yang sepatutnya dicapai oleh seseorang murid itu (Siti Mursyidah et al., 2020).

Oleh itu, bagi memastikan keberkesanan dan kualiti hafazan al-Quran mencapai tahap yang baik, kaedah berkesan perlu digunakan dalam proses hafazan al-Quran. Ianya merujuk kepada sebelum menghafaz ayat baharu, semasa menghafaz ayat dan semasa mengingat hafazan lama. Kaedah yang biasa digunakan adalah pengulangan membaca sehingga lancar, menggunakan mushaf khas, membaca terjemahan ayat al-Quran, pemilihan tempat menghafaz yang sesuai dan penentuan bilangan ayat yang ingin dihafaz (Noor Hisham & Nasrun Hakim, 2017).

Fatin et al. (2020) menegaskan bahawa dengan menguasai dan memahami hafazan al-Quran dengan baik, ia secara tidak langsung dapat membentuk akhlak dan peribadi seseorang bagi menyumbang kepada pembentukan peribadi yang cemerlang. Al-Quran juga bukan sekadar untuk dihafaz, tetapi kita juga dituntut agar memahami maksudnya. Menurut Aprizal (2021) penguasaan bahasa Arab ialah pintu utama bagi membuka jalan memahami al-Quran dan kitab feqah yang lain.

Justeru, bagi tujuan memperkasa dan mempelbagaikan kajian berkaitan pendidikan bahasa Arab dan tahfiz di Malaysia, khususnya pada peringkat prasekolah atau pendidikan awal kanak-kanak, pengkaji mendapati bahawa menjadi keperluan untuk membangunkan satu modul pengajaran kosa kata bahasa Arab. Hal ini adalah dengan membangunkan modul hafazan al-Quran yang mengintegrasikan elemen keperluan semasa seperti modul hafazan bergambar yang menarik. Modul yang dibangunkan ini akan dapat menghasilkan kaedah hafazan al-Quran yang menggunakan kaedah warna dan gambar. Ianya akan menekankan hafazan dalam meningkatkan perbendaharaan kosa kata bahasa Arab.

Terdapat banyak kajian yang dijalankan menunjukkan bahawa warna dapat meningkatkan peringkat ingatan manusia (Mariam Adawiah & Muhammad Faiz, 2012). Gambar berwarna pula sangat penting kepada kanak-kanak kerana mempengaruhi psikologi mereka. Sebagai contoh, kanak-kanak akan menggunakan warna kuning dalam menggambarkan kasih sayang (Lee et al., 2016). Menurut Istanto (2004); Norasikin et al. (2011) visual dapat difahami sebagai sesuatu yang mempunyai ciri-ciri bentuk, gambar, warna dan susunan bentuk. Pengintegrasian unsur visual seperti warna dan gambar dalam pengajaran bahasa Arab dan hafazan al-Quran pada peringkat tadika didapati mampu meningkatkan minat dan pemahaman kanak-kanak (Utami et al., 2022).

Menurut Siti Marziah (2021) pengklasifikasian perkataan mengikut warna yang berbeza dapat merangsang minda untuk mengingat dan membezakan kosa kata dengan lebih berkesan. Selain itu, gambar yang sesuai dan interaktif juga membantu proses visualisasi minda bagi memahami maksud ayat al-Quran dengan lebih mendalam (Abdullah et al., 2020). Tambahan juga, gabungan antara verbal dengan visual melalui sebutan ayat dan ilustrasi yang menarik meningkatkan tumpuan serta pembelajaran masteri dalam kalangan kanak-kanak (Paivio, 1990).

Lantaran itu, kajian pembangunan modul ini dibangunkan dengan memberi fokus kepada pengajaran kosa kata bahasa Arab dalam al-Quran berasaskan warna dan gambar yang dikenali sebagai Modul Pengajaran SMART-KQ. Modul Pengajaran SMART-KQ merupakan modul alternatif pintar yang dibangunkan dengan mengambil kira pengajaran kosa kata bahasa Arab untuk kanak-kanak bukan penutur. Kesimpulannya, modul kreatif berasaskan warna dan gambar yang bersesuaian bukan

sahaja dapat menjadikan pembelajaran menyeronokkan, malah berupaya meningkatkan ingatan dan kefahaman kanak-kanak terhadap pengajaran kosa kata bahasa Arab dan juga hafazan al-Quran.

1.2 Latar Belakang Kajian

Kajian ini dijalankan bagi membangunkan modul yang dapat membantu memudahkan hafazan al-Quran serta meningkatkan kosa kata bahasa Arab pada peringkat awal kanak-kanak. Hafazan al-Quran merupakan suatu metodologi yang telah digunakan bagi memelihara kesucian al-Quran. Rasulullah SAW telah mengajar para sahabat dan menyampaikan al-Quran secara hafazan yang dijadikan sebagai suatu kaedah utama (Abdul Hafiz et al., 2005). Walau bagaimanapun, al-Quran bukan sekadar dihafaz, tetapi juga difahami maksud melalui pemahaman kosa kata bahasa Arab. Sebelum digelar *huffaz*, seseorang itu perlu menguasai tadabbur al-Quran (Nurain et al., 2017).

Jika dibincangkan secara terperinci, hafazan al-Quran sangat berkait rapat dengan penguasaan bahasa Arab. Azhar Muhammad (2005) berhujah bahawa bahasa Arab ialah bahasa wahyu. Hal ini kerana kajian yang dilakukan oleh sarjana bahasa menunjukkan keistimewaan dan keunikan bahasa Arab yang tidak terdapat pada bahasa-bahasa lain. Terkini, kajian yang dilaksanakan oleh Abdul Azim dan Mohamad Firdaus (2021) menunjukkan pembelajaran bahasa Arab telah diadaptasi secara digital melalui aplikasi e-learning di peringkat prasekolah. Melalui kajian ini, ia menunjukkan bahawa pendidikan bahasa Arab telah bermula dari peringkat

prasekolah lagi. Ia dijalankan secara interaktif yang berjaya menarik minat awal kanak-kanak untuk terus mempelajarinya.

Data yang empirikal memaparkan 70.6% responden yang berjaya menamatkan hafazan 30 juzuk dan sebilangan besar daripada mereka iaitu sebanyak 89% telah mendapat prestasi yang cemerlang dalam mata pelajaran bahasa Arab SPM (Zahrah et al., 2016). Hakikat daripada fakta ini menunjukkan kepada kita bahawa pelajar yang menghafaz al-Quran juga mampu untuk mempelajari bahasa Arab dengan mendapat markah cemerlang. Menurut Nur Afifah et al. (2022) pembelajaran bahasa Arab pada pelajar tahfiz adalah suatu motivasi dan strategi untuk berjaya dalam proses menghafaz al-Quran.

Jelaslah bahawa penguasaan bahasa Arab merupakan kekuatan bagi memudahkan pelajar menghafaz al-Quran. Menurut Mohd Zulkifli et al. (2015) secara logiknya pelajar yang dapat menghafaz al-Quran, secara tidak sengaja akan dapat menghafaz perbendaharaan kata bahasa Arab dengan baik. Ini kerana kaedah menghafaz ialah teknik yang sama dengan teknik menghafaz pembendaharaan kata bahasa Arab. Pandangan ini adalah berpadanan dengan Nuraznan et al. (2019) yang menunjukkan bahawa pelajar tahfiz juga mampu mempelajari bahasa Arab dengan menjadikan tahfiz sebagai manhaj pengajian utama mereka.

Proses hafazan al-Quran telah berlaku kepada umat Islam sejak kanak-kanak apabila menghafaz surah al-Fatihah bagi melengkapkan tuntutan rukun dalam solat fardu (Murihah et al., 2015). Melihat pada situasi pada hari ini, program tahfiz mendapat permintaan yang tinggi daripada ibu bapa kerana mereka sudah mempunyai

kesedaran akan kepentingan dan kebaikan menghafaz al-Quran yang sangat bermakna (Abdul Hafiz et al., 2005; Nor Hafizi, 2020).

Pada hari ini, kaedah pembelajaran al-Quran telah melalui fasa kepelbagaian kreativiti dan kaedah bagi memudahkan umat Islam terutamanya kanak-kanak dalam proses memahami al-Quran. Menurut Abdul Raof (1998) begitu juga dalam Kamarul Azmi dan Mohd Aderi (2013) gabungan pelbagai aktiviti pembelajaran yang berkait rapat dengan kaedah, teknik, strategi dan pendekatan, pastinya akan menghasilkan pengajaran yang jauh lebih berkesan. Seterusnya, bagi memastikan kaedah pengajaran lebih berkesan, ia berkait juga dengan keperibadian atau sikap guru lebih-lebih lagi jika melibatkan pengajaran dan pembelajaran pada anak-anak yang masih kecil (Kamarul Azmi, 2010).

Justeru, hasil daripada penelitian kajian perpustakaan, inovasi dalam pendidikan al-Quran telah bermula hasil daripada idea Abu al-Aswad al-Duali ketika pemerintah mengarahkannya untuk membasmi kecacatan dan kesalahan bacaan al-Quran. Beliau telah melaksanakan pendekatan dengan membezakan antara warna penandaan titik al-Quran dengan warna teks mushaf (al-Dani, 1986). Selepas itu, timbul satu inovasi baru dalam pemahaman tajwid dalam al-Quran dengan penggunaan warna merah untuk titik, manakala warna kuning bagi menunjukkan tanda harakat, tashdid, sukun, dan takhfif. Selain itu, warna kuning juga digunakan bagi menunjukkan huruf hamzah. Penduduk Madinah dan Andalus menggunakan warna-warna ini bagi memudahkan mengenali hukum-hukum tajwid dalam bacaan al-Quran pada ketika itu (Al-Hamad, 1982).

Lantaran itu, kajian ini akan mengetengahkan peranan warna dalam memudahkan proses hafazan al-Quran sejak dari peringkat pendidikan awal kanak-kanak. Kajian yang dilakukan oleh Sabilan et al. (2017) mendapati bahawa penggunaan warna dalam mushaf al-Quran bertajwid berada pada tahap keberkesanan yang agak konsisten. Pengaplikasian kepelbagaian warna yang ada pada kalimah atau perkataan dan huruf-huruf tertentu berjaya meningkatkan tahap perhatian dan fokus pembaca.

Pemilihan warna yang betul didapati berperanan dalam menguatkan ingatan selain berfungsi sebagai saluran maklumat yang berkesan kepada sistem kognitif manusia (Olurinola & Tayo, 2015). Kajian yang dilakukan terhadap pelajar sekolah menunjukkan tulisan berwarna-warni dapat memberikan pengaruh positif terhadap ingatan jangka pendek pelajar berbanding tulisan berwarna hitam (Titi Suryansah & Suwarjo, 2016).

Warna dapat meningkatkan perhatian pelajar dalam proses pembelajaran. Melalui pemilihan warna yang betul, ianya akan memberikan kesan kepada tahap perhatian pelajar. Seterusnya, ia memberikan kekuatan kepada ingatan mereka (Mariam Adawiah & Muhammad Faiz, 2012). Menurut Muraini dan Samsul (2016) pada usia kanak-kanak di tadika otak mereka sangat cerdas untuk mengembangkan potensi diri disamping mereka sangat peka terhadap benda wujud yang berwarna.

Manakala dalam proses penghasilan bahan multimedia pula, pemilihan warna yang betul akan memberikan tindak balas kepada pengguna dan keindahan multimedia tersebut. Melalui penggunaan warna yang sesuai dalam multimedia

terhadap pengajaran dan pembelajaran dapat meningkatkan fokus, motivasi, perhatian, perasaan, dan kesediaan pelajar untuk terus belajar. Justeru, pemilihan warna yang sesuai adalah sangat penting dalam pengembangan pembelajaran pendidikan Islam (Purnama, 2010).

Kajian ini akan menggabungkan proses pengajaran kosa kata bahasa Arab melalui hafazan al-Quran menggunakan teknik warna dan gambar bagi program hafazan di tadika. Melalui teknik ini, hafazan al-Quran tidak hanya tertumpu kepada menghafaz semata-mata tetapi turut menumpukan kepada proses memahami maksud ayat al-Quran. Hal ini bertepatan dengan tujuan penurunan al-Quran itu sendiri yang bukan sahaja sekadar dibaca, tetapi juga untuk difahami maksudnya. Menurut Alawiyah (2012) manfaat dan keutamaan penghafaz al-Quran adalah membaca, menghafaz dan memahaminya kerana pada hari akhirat nanti al-Quran akan menjadi pemberi syafaat kepadanya. Begitu juga al-Quran berfungsi melahirkan murid yang dapat berfikir dengan tenang, kritis dan kreatif serta mempunyai kekuatan akal dan hati (Noor Hisham et al., 2017).

Media bergambar berfungsi sebagai alat yang dapat menggabungkan fakta dengan pengungkapan kata-kata melalui media bergambar (Nana Sudjana & Ahmad Rivai, 2006). Gambar mempunyai banyak kelebihan dalam proses pembelajaran kerana ia dapat mengatasi masalah keterbatasan waktu dan ruang. Bukan semua benda, bahan atau objek boleh dibawa ke dalam kelas. Hal ini disebabkan oleh gambar yang dapat berfungsi untuk mengatasi masalah tersebut dengan mempamerkan gambar di hadapan murid di dalam kelas (Angkowo & Kosasih, 2007). Seterusnya, media bergambar juga dapat menarik minat murid dalam proses

pengajaran dan pembelajaran. Kajian yang dilakukan Rohmadi (2013) menunjukkan penggunaan media bergambar dalam pembelajaran mata pelajaran Matematik memberikan impak positif. Hal ini kerana apabila pelajar lebih memberi perhatian dalam pembelajaran Matematik dan lebih bersemangat menanyakan soalan kepada guru di dalam kelas.

Menurut Mohd Khalit dan Siti Asiah (2003) pemerolehan hasil dapatan menunjukkan bahawa elemen-elemen media yang terdapat dalam pengajaran dan pembelajaran berasaskan multimedia seperti warna, visual, animasi dan muzik dapat menambah dan memberi kesan realisme dalam pembelajaran secara latih tubi, uji kaji di dalam makmal, permainan, simulasi dan sebagainya. Melalui hal ini, elemen multimedia dapat menjelaskan sesuatu bidang pengajaran yang kompleks menjadi lebih mudah untuk difahami menerusi contoh-contoh sebenar yang tidak dapat diterangkan melalui huraian daripada teks.

Sehubungan itu, pengalaman pembelajaran kepada kanak-kanak haruslah menarik bagi memastikan proses pengajaran dan pembelajaran mereka lebih berkesan (Siti Fadzilah & Shereena, 2002). Menurut Ahmad Esa et al. (2007) proses pengajaran dan pembelajaran kepada kanak-kanak haruslah mempunyai elemen multimedia yang mengandungi reka bentuk grafik bergambar, audio dan pemilihan warna yang sesuai bagi sesuatu produk yang dibangunkan. Kadar pembelajaran dipercayai berlaku dengan lebih baik dan menarik melalui pengecaman dan pengamatan objek-objek visual.

Dalam pembelajaran bahasa pula, objek dan gambar memainkan peranan penting dalam menggambarkan makna sesuatu perkataan pada peringkat pendidikan awal kanak-kanak. Melalui aktiviti permainan bahasa yang melibatkan penggunaan objek dan gambar, ianya dapat membantu kanak-kanak dalam mengalami dan memahami pengalaman baru dengan mengaitkan pengalaman sedia ada melalui aktiviti melihat, merasa dan menyentuh objek di sekeliling (Puteh & Alia, 2016).

Bertitik tolak daripada kepentingan serta peranan warna dan gambar dalam proses pengajaran dan pembelajaran, ini menunjukkan bahawa perlunya ada kajian yang mendalam bagi membina modul hafazan al-Quran berasaskan warna dan gambar. Pandangan ini selaras dengan Purnama (2010) yang menyatakan bahawa warna yang bersesuaian dapat menarik minat pelajar dalam proses pembelajaran. Nur Afifah et al. (2022) pula menyatakan bahawa pembelajaran bahasa Arab dalam hafazan al-Quran merupakan strategi yang berkesan dan memberi motivasi kepada pelajar tahfiz.

1.3 Pernyataan Masalah

Kurikulum Standard Prasekolah 2010 (KSPK) meletakkan inti pati penting dalam kurikulum tersebut yang menekankan perkembangan kanak-kanak melalui enam tunjang pembelajaran. Salah satu daripada tunjang tersebut meletakkan tunjang kerohanian, sikap dan nilai. Melalui tunjang tersebut, dinyatakan bahawa hasil yang akan diperoleh oleh pelajar adalah dapat, “mengenal huruf-huruf hijaiyah, menghafaz surah-surah pendek dan mempelajari bahasa Arab mudah” (KPM, 2010).

Menurut Muhammad Taufiq dan Wan Ab Aziz (2018) keupayaan menguasai kosa kata bahasa Arab pada pengajar pada peringkat pendidikan awal kanak-kanak khususnya di tadika adalah sangat perlu dan penting kerana pembelajaran bahasa Arab terdapat dalam silibus pembelajaran peringkat prasekolah. Ab Halim et al. (2022) pula berpendapat bahawa pendedahan awal terhadap bahasa Arab sangat penting kerana bahasa ini merupakan bahasa al-Quran dan bahasa ibadah. Pembelajaran sejak kecil mampu memantapkan asas komunikasi dan pemahaman Islam (Mahmud, 2021).

Aktiviti-aktiviti yang berteraskan perkembangan tunjang kerohanian kepada murid dapat membantu murid untuk mengetahui rukun Islam, rukun iman, sirah Rasulullah SAW dan juga dapat mengenali, menguasai Jawi serta menghafaz beberapa surah pendek dan doa-doa pilihan (Nor Raudah et al., 2013). Walau bagaimanapun, menurut Hamzah et al. (2024) dalam kajian mereka menunjukkan bahawa murid-murid menghadapi masalah dalam menguasai pembelajaran khususnya yang berkaitan aspek kerohanian dan moral. Matlamat untuk menjadikan pelajar berjaya di dunia dan di akhirat akan terjejas sekiranya perkara ini dibiarkan. Abdul Ishak (1995) menegaskan bahawa matlamat Pendidikan Islam adalah bagi mengembangkan jasmani dan rohani untuk memastikan kebahagiaan kehidupan di dunia dan di akhirat tercapai.

Tunjang kerohanian yang merangkumi pembelajaran bahasa Arab dan hafazan al-Quran merupakan suatu kandungan pelajaran yang ditekankan oleh pihak Kerajaan, khususnya Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Hal ini dibuktikan dalam Kurikulum Standard Prasekolah 2018 (KSPK) yang meletakkan pembelajaran

berkaitan asas kosa kata bahasa Arab dalam silibus. Strategi Dasar Pendidikan Tahfiz Negara pula meletakkan lima teras utama, antaranya adalah menyatakan bahawa pembangunan kurikulum tahfiz itu perlu memberi perhatian kepada pembangunan ummah dengan mempertingkatkan kemahiran serta keupayaan guru melalui latihan dan model dari peringkat prasekolah (JAKIM, 2021).

Namun begitu, malangnya penguasaan pelajar terhadap bahasa Arab dan hafazan al-Quran berada di tahap yang mendukacitakan. Masalah ini berpunca daripada penguasaan kosa kata Arab yang lemah dan mengakibatkan kesukaran menguasai pembelajaran bahasa Arab (Abdul Razif et al., 2020; Norizah et al., 2017). Sedangkan kajian neurosains menunjukkan keupayaan kanak-kanak menguasai bahasa kedua dengan optimum adalah tinggi pada usia 4 tahun hingga 6 tahun (Wahyuni & Syafar, 2022). Manakala kelemahan penguasaan hafazan al-Quran pula antaranya berpunca daripada kaedah hafazan konvensional yang menggunakan kaedah pengulangan berpandukan mushaf al-Quran semata-mata. Kaedah ini sering dikaitkan dengan kaedah lama yang menjadi faktor kepada masalah pembelajaran murid dan ketinggalan zaman (Hussin et al., 2022).

Hal ini menurut Aprizal (2021) bahasa Arab perlu dipelajari bermula pada peringkat awal kanak-kanak untuk memudahkan pemahaman al-Quran dan hadis kerana kitab utama tersebut ditulis dalam bahasa Arab. Masalah yang timbul apabila penguasaan bahasa Arab dalam kalangan murid berada pada tahap lemah ialah mereka tidak mampu menguasai kemahiran membaca, mendengar, menulis dan bertutur. Perkara ini dijelaskan dalam kajian Hairun Najuwah et al. (2017) sebab

kelemahan penguasaan bahasa Arab murid berada ditahap lemah adalah disebabkan teknik pengajaran guru yang kurang berkesan.

Kajian Hashim (2022) mendedahkan masalah pengajaran guru yang tidak berkesan disebabkan oleh kemahiran mengajar yang terhad. Guru masih bergantung kepada kaedah tradisional, di mana pelajar hanya menerima maklumat secara pasif tanpa peluang berfikir kritis dan kreatif. Punca utama masalah ini adalah kekurangan latihan profesional berkualiti, yang menyebabkan guru terperangkap dalam pendekatan pengajaran konvensional. Transformasi diperlukan untuk mewujudkan suasana pembelajaran yang lebih dinamik dan interaktif, memberi ruang pelajar mengembangkan potensi pemikiran.

Menurut Anuar dan Nelson (2015) pengajar atau guru perlulah memiliki kemahiran dan kompetensi bagi mengajar sesuatu mata pelajaran agar proses pembelajaran itu menjadi menarik dan berkesan. Mokhtar (2021) mendapati penguasaan sebutan yang lemah dalam kalangan guru juga menyumbang kepada masalah ini. Tambahan pula, kaedah pengajaran banyak tertumpu pada hafalan ayat tanpa memberi penekanan secukupnya untuk memperkayakan kosa kata bahasa Arab murid (Azman, 2016). Aspek pemantauan dan pengukuhan pembelajaran secara berterusan juga didapati lemah lantas menyukarkan penguasaan bahasa Arab yang lebih kukuh (Abdul Fatah & Hanani, 2022).

Hal ini bertepatan dengan kajian Hazrul Affendi (2020) yang menyatakan penguasaan pelajar terhadap bahasa Arab berada di tahap rendah disebabkan teknik pengajaran yang digunakan perlulah sesuai dengan matlamat dan objektif

pembelajaran. Sedangkan menurut Hassan et al. (2022) kecenderungan murid tadika hari ini adalah pembelajaran yang bersifat interaktif dan inovatif. Kebergantungan kepada kaedah menghafal secara manual tanpa bantuan multimedia dan aktiviti interaktif akan menyumbang kepada masalah ini (Abu Umair, 2022). Justeru, usaha menangani isu-isu ini amat penting bagi melahirkan penutur bahasa Arab yang berupaya dalam berkomunikasi dengan lebih yakin dan berkesan.

Selain dari masalah yang timbul dari proses pengajaran guru, masalah dari pelajar itu sendiri juga menyumbang kepada kelemahan murid menguasai Bahasa Arab. Hal ini, akibat dari pelajar yang mengikuti pembelajaran atau kursus bahasa Arab tidak mempunyai asas pengajian bahasa Arab yang kukuh di peringkat rendah. Menurut Noorafini et al. (2017) didapati pelajar yang tidak menguasai asas bahasa Arab mempunyai kesukaran untuk menguasai bahasa ini disebabkan mereka akan sukar memahami ayat-ayat yang dibaca dan sering salah tatabahasa Arab. Febrianingsih (2021) menyatakan hal serupa berlaku apabila pelajar sukar menguasai tatabahasa, pembacaan dan penulisan. Menurut Azman (2016) kurangnya pendedahan kepada persekitaran berbahasa Arab di luar waktu pembelajaran rasmi di tadika juga menjadi penyumbang kepada masalah ini. Akhirnya ia mengakibatkan persepsi negatif pelajar hingga peringkat pengajian tinggi yang mengatakan bahawa bahasa ini sukar untuk dipelajari dan dikuasai. Sedangkan, pembelajaran bahasa adalah sesuai dipelajari bermula umur 4 tahun hingga 7 tahun berbanding usia remaja dan dewasa (Singleton, 1989).

Masalah penguasaan bahasa Arab telah berlarutan sehingga ke peringkat universiti rentetan pengalaman mempelajari bahasa Arab tidak mencukupi dari

peringkat awal. Melalui silibus pembelajaran, Pihak Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) telah menetapkan jumlah kosa kata bahasa Arab yang perlu dikuasai oleh pelajar sekolah menengah setiap tahun. Namun malangnya penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar ini masih pada tahap rendah. Bahkan masalah ini juga berlaku kepada pelajar yang mengambil kursus pengkhususan bahasa Arab di institut pengajian tinggi (Abdul Razif et al., 2020). Berdasarkan kajian Zainur et al., (2020) antara punca masalah ini adalah penguasaan kosa kata Arab yang melibatkan kualiti dan kuantiti kosa kata tersebut. Menurut kajian ini lagi, keperluan menguasai kosa kata juga adalah bergantung pada peringkat pengajian yang dihadapi serta bidang khusus yang diambil. Pihak kerajaan perlulah memberikan latihan perguruan kerana melalui kerjaya perguruan akan memberi kesan kepada keberkesanan pengajaran di dalam kelas (Zamri, 2007).

Seterusnya, masalah yang dihadapi bagi memastikan hasil pembelajaran berkaitan tunjang kerohanian, sikap dan nilai tercapai adalah berkaitan penguasaan hafazan al-Quran prasekolah. Masalah yang dihadapi ialah kaedah hafazan al-Quran di Malaysia khususnya kepada kanak-kanak yang masih menggunakan kaedah konvensional iaitu mendengar hafazan dan merekodkan hafazan tersebut dalam buku (Abdul Hafiz et al., 2005). Safinah et al. (2023) Turut menyokong kenyataan ini dengan menyatakan kaedah konvensional hanya menggunakan teknik pengulangan ayat al-Quran yang mengakibatkan masalah kepada pembelajaran murid. Manakala kaedah *chalk & talk* pula ialah kaedah konvensional yang sering digunakan guru, sedangkan guru perlulah sentiasa melakukan pembaharuan dalam kerjaya mereka terutamanya dalam proses pengajaran yang bercorak realistik, kreatif, menarik dan tidak membosankan (Mohd Nasrun et al., 2021).

Kajian yang dijalankan oleh Sri Kartika et al. (2014) menunjukkan bahawa pencapaian pelajar yang mengaplikasikan kaedah visual adalah lebih baik berbanding mereka yang menggunakan proses pengajaran konvensional yang tidak memasukkan elemen visual. Selain itu, bagi meningkatkan penguasaan pelajar di dalam proses hafazan al-Quran guru juga perlu memasukkan elemen pemahaman bahasa arab dalam proses hafazan al-Quran kerana ianya adalah merupakan strategi motivasi bagi memudahkan pelajar menghafaz al-Quran dengan berkesan (Zahrah et al., 2016).

Kajian yang dilakukan oleh Rahman dan Alias (2020) di Pusat Asuhan Tunas Islam (PASTI) menunjukkan kaedah yang sering digunakan bagi pembelajaran di tadika adalah menggunakan kaedah hafazan ataupun proses mengingat. Kajian ini menunjukkan bahawa kaedah hafazan sering digunakan dalam proses pengajaran dan pembelajaran di tadika. Permasalahannya, apabila dilihat daripada kajian Norizah et al. (2017) hanya sebahagian daripada murid dalam kelas mewakili 8 peratus hingga 56 peratus murid berada pada skala C (sederhana) dan D (perlu bimbingan) yang mempunyai masalah dalam penguasaan hafazan al-Quran yang terkandung dalam sukatan Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK). Hal ini dikuatkan lagi dengan dapatan kajian Haroon dan Sidik (2022), serta Misnan dan Ahmad (2003) menunjukkan pelajar tahfiz gagal menamatkan pengajian mereka di institusi tahfiz ditahap membimbangkan.

Kajian yang dilakukan oleh Kamisah (2013) menunjukkan antara masalah yang dihadapi guru tadika adalah kekurangan bahan rujukan yang memberi kesan kepada guru untuk menjadi mahir dalam bidang tersebut. Kekurangan bahan bantuan mengajar juga akan menyebabkan guru tadika tidak dapat melaksanakan proses

pengajaran dan pembelajaran dengan baik dan berkesan (Mohd Nazri Abdul Rahman & Wan Noor Baizura Wan Mohamad Noor, 2018).

Menurut Zulkefli Hashim dan Fatin Aliah Phang (2013) dan Siti Hidayana (2012) guru atau pengajar yang memiliki pengetahuan dan kefahaman yang kurang atau lemah mengenai sesuatu kandungan akan menghadapi masalah apabila ingin mengajar sesuatu mata pelajaran. Kenyataan ini diperkuatkan lagi apabila didapati ada guru yang tidak mengetahui kaedah dan teknik terkini yang perlu digunakan bagi memastikan pelajar dapat menghafaz dengan baik dan berjaya (Abdul Rahman, 2009). Hal ini menyebabkan guru tahfiz mengajar berdasarkan pengalaman sedia ada mereka semata-mata tanpa mengikut kaedah khusus yang telah ditetapkan oleh pihak institusi (Azmil, 2017).

Masalah ini turut memberi kesan kepada guru-guru tadika dalam teknik pengajaran dan pembelajaran. Akibatnya, suasana pembelajaran di dalam kelas membosankan. Kesan jangka masa panjang adalah menyebabkan pelajar tidak berminat untuk hadir ke kelas dan menimbulkan suatu masalah pembelajaran tidak kira sama ada ketika mereka berada di prasekolah ataupun ketika berada di sekolah rendah iaitu pada tahun satu (William, 2008; Siew, 2007). Perkara ini disokong oleh Latifah dan Zainab (2014) yang mengatakan bahawa anak-anak akan menjadi sukar untuk memberi perhatian disebabkan oleh kaedah pengajaran guru yang membosankan dan tidak menarik. Pemilihan guru yang tidak memiliki ikhtisas akan mempengaruhi kemampuan mengajar guru tersebut di dalam kelas dan lebih membimbangkan guru sukar memahami psikologi kanak-kanak (Lucy, 2007). Abdul Fatah dan Hanani (2022) melaporkan bahawa ketiadaan pemantauan dan pengukuhan

pembelajaran secara berterusan oleh ibu bapa dan guru di luar waktu kelas menyukarkan penguasaan yang kukuh dalam kalangan murid.

Selain itu, berdasarkan kajian yang dijalankan oleh Nurain et al. (2017) mereka menyatakan bahawa pelajar tahfiz memiliki pengetahuan makna yang rendah terhadap penguasaan bahasa Arab dalam menguasai hafazan al-Quran. Kesannya, pelajar ini tidak dapat memahami makna di sebalik ayat al-Quran yang mereka hafaz. Hal ini disokong oleh Md Noor et al. (2016) yang menunjukkan bahawa penguasaan terhadap bahasa Arab pelajar dalam proses membaca, menulis, mendengar dan bertutur adalah pada tahap yang membimbangkan.

Akibat daripada tahap penguasaan kosa kata bahasa Arab yang lemah dalam kalangan penghafaz al-Quran, ianya akan menyebabkan mereka sukar untuk memahami teks al-Quran yang dihafaz. Hal ini kerana untuk memahami al-Quran, pelajar perlulah mahir dalam ilmu bahasa Arab (Noza Aflisia, 2016). Kenyataan ini disokong oleh Ahmad Fikri (1995) yang berpendapat bahawa kebanyakan pelajar sukar untuk memahami teks dan bertutur dengan baik adalah disebabkan kurang kemampuan dalam memperbanyakkan pengetahuan kosa kata Arab dan ilmu nahu.

Program hafazan al-Quran kepada umat Islam adalah bermula pada peringkat kanak-kanak. Menurut Murihah et al., (2015) bahawa ianya menjadi suatu kewajipan kepada umat Islam untuk menghafaz surah al-Fatihah bagi memenuhi tuntutan rukun dalam solat fardu. Menurut Saini Ag. et al. (2016) memahami maksud perkataan Arab dalam ibadah dapat meningkatkan khusyuk dalam solat. Walau bagaimanapun, masih

terdapat pelajar yang mempunyai latar pendidikan bahasa Arab tetapi masih tidak mampu untuk memahami maksud bacaan dalam solat seperti surah dan doa.

Padahal dalam Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (2017) telah ditetapkan hafazan al-Quran juzuk Amma sebagai salah satu silibus di peringkat prasekolah. Kajian yang dilaksanakan oleh Abdul Hafiz et al. (2005) menyatakan bahawa institusi tahfiz memerlukan kaedah hafazan yang baik dan berkesan bagi memastikan pelajar dapat menghafaz al-Quran dengan lancar. Menurutny lagi, kaedah dan sistem yang tidak sistematik dan teratur akan memberi impak yang besar kepada keberkesanan dan daya ingatan menghafaz al-Quran.

Justeru, inovasi pendidikan sangat diperlukan pada masa kini bagi melahirkan generasi yang mapan dan mantap, sebagai salah satu strategi bagi melahirkan murid yang berkebolehan, dan bagi memastikan matlamat utama dalam pendidikan masa kini tercapai (Ridwan, 2013). Antara tujuan pelaksanaan inovasi dalam pengajaran dan pembelajaran berasaskan hafazan al-Quran adalah bagi memupuk minat pelajar agar mencintai dan menyukai hafazan al-Quran (Mohd Nasrun, 2021).

Bagi memastikan pendekatan pengajaran yang digunakan adalah bertepatan dengan keperluan semasa, guru memainkan peranan yang sangat penting (Mohamed Ayob, 2013). Amalan menyuburkan potensi kanak-kanak (Rohaty, 2003) dan juga kehendak ibu bapa juga amatlah penting. Dalam proses hafazan, keperluan modul yang bersesuaian dengan perkembangan kanak-kanak adalah sangat penting. Ditambah lagi permintaan ibu bapa terhadap kelas tahfiz bermula pada peringkat

tadika semakin mendapat tempat dan tumbuh seperti cendawan selepas hujan (Noor Hisham & Nasrun Hakim, 2017).

Adanya modul hafazan yang dapat menarik minat anak-anak menghafaz al-Quran dan bersesuaian dengan perkembangan kanak-kanak adalah sangat diperlukan. Kajian yang dilakukan oleh Mariam Adawiah dan Muhammad Faiz (2012) membuktikan bahawa warna dapat mempengaruhi tahap ingatan dan dapat meningkatkan perhatian manusia. Hal ini selari dengan Achmad Ghazali (2017) juga menyatakan warna berpengaruh terhadap emosi seseorang mengikut tahap umur. Pemilihan warna yang betul dapat meningkatkan perhatian dan fokus seseorang dalam proses pembelajaran.

Kajian Khotimah (2021) mendapati bahawa penggunaan media bergambar dapat meningkatkan tahap perhatian kanak-kanak prasekolah. Pada peringkat awal tanpa media bergambar, pencapaian murid hanya 70%. Setelah menggunakan media bergambar, pencapaian meningkat dengan ketara kepada 84%, menunjukkan keberkesanan kaedah pengajaran baru ini.

Hal ini membuktikan bahawa media bergambar dapat digunakan bagi meningkatkan fokus dan perhatian dalam proses pembelajaran bagi anak-anak prasekolah. Kenyataan ini juga disokong dengan hasil kajian yang menyatakan bahawa penggunaan media secara bergambar dapat meningkatkan pembelajaran seseorang (Dwi & Subagio, 2013). Manakala bagi pembelajaran bahasa pada peringkat pendidikan awal kanak-kanak pula, gambar dan objek memainkan peranan yang penting dalam menghuraikan makna sesuatu perkataan (Puteh & Ali, 2016).

Pengkaji juga mendapati bahawa melalui Ashraf Ismail et al. (2020) teknik dan kaedah hafazan al-Quran yang sering digunakan seperti *talaqqi*, *musyafahah*, *takrar*, *tadarus*, *semaan*, *tasmik*, *tarkiz*, *tarsikh*, *tafaqqud* dan *murajaah*, kefahaman dan penulisan. Kebanyakan perbincangan dalam kajian yang telah dilakukan berfokus kepada kaedah dan teknik hafazan sedangkan perbincangan tentang modul hafazan yang bersesuaian kepada kanak-kanak tidak banyak yang dibincangkan.

Justeru, pengkaji berinisiatif dan ingin mengambil peluang untuk mengkaji dan melihat konsep warna dan gambar untuk membantu anak-anak di tadika dalam proses pengajaran kosa kata bahasa Arab melalui hafazan al-Quran dengan lebih mudah dan berkesan. Masalah yang berlaku dalam proses berkaitan pembelajaran tahfiz perlu ditangani segera (Azmil Hashim & Ab Halim, 2012) ditambah lagi suasana pada hari ini iaitu ibu bapa cenderung memilih sekolah yang berlatarkan agama dan al-Quran bermula dari peringkat prasekolah sehingga ke peringkat yang lebih tinggi (Zetty Nurzuliana, 2016).

1.4 Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah seperti di bawah:

- a) Menganalisis keperluan pembangunan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia.

- b) Mereka bentuk dan membangunkan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia.
- c) Menilai kebolegunaan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia.

1.5 Persoalan Kajian

Bagi menjawab objektif kajian dalam kajian pembangunan ini, beberapa persoalan kajian adalah seperti berikut:

- a) Apakah keperluan untuk membangunkan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia?
- b) Bagaimanakah reka bentuk dan pembangunan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia?
- c) Sejauh manakah kebolegunaan modul kosa kata bahasa Arab berasaskan warna dan gambar dalam pengajaran hafazan al-Quran di Tadika Islam Malaysia?

1.6 Kepentingan Kajian

Kajian ini memberikan tumpuan kepada pembangunan modul pengajaran SMART-KQ bagi membantu guru-guru dalam proses pengajaran kosa kata bahasa Arab di tadika. Penghasilan modul pengajaran SMART-KQ ini diharapkan dapat menyumbang kepada tambahan bahan bantu mengajar yang diharapkan oleh guru-guru tadika.

Menurut laporan JAKIM (2021) Pendidikan Tahfiz Negara dalam teras empat strategi pertama meletakkan keutamaan memberikan latihan kepada guru-guru tahfiz dengan panduan dan bimbingan kurikulum tahfiz yang lengkap. Justeru, dengan adanya pendekatan dan kaedah hafazan al-Quran, dapat membantu guru-guru melahirkan pelajar tahfiz yang berkualiti serta mampu menguasai kosa kata bahasa Arab dengan baik.

Rasional kajian ini adalah berlandaskan permasalahan yang telah dihadapi oleh guru tadika yang mempunyai masalah dalam mendapatkan bahan rujukan (Kamisah Buang, 2013) yang berkaitan kosa kata bahasa Arab kepada kanak-kanak. Hal ini sehingga menyebabkan mereka mempunyai masalah tentang pengetahuan terhadap sebutan bahasa Arab yang betul (Mokhtar, 2021). Selain itu, kurang kemampuan dalam mempelbagaikan kaedah mengajar hafazan al-Quran secara interaktif kepada murid-murid tadika (Abu Umair, 2022).

Penghasilan modul ini dijangka dapat membantu pihak Tadika Islam seluruh Malaysia bagi memudahkan guru-guru membimbing murid menghafaz al-Quran serta

meningkatkan penguasaan kosa kata bahasa Arab dengan modul yang menyeronokkan, bersesuaian tahap umur kanak-kanak. Menurut Gober (2008) antara cabaran dalam melaksanakan program literasi kepada pendidikan peringkat kanak-kanak adalah dalam memilih kaedah pengajaran dan pembelajaran.

Pembangunan modul hafazan al-Quran ini penting dalam membantu pihak Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) khususnya kepada bahagian pembangunan Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK) bagi merancang kurikulum hafazan al-Quran yang bersesuaian mengikut kaedah dan panduan bersistematik dalam kajian ini. Diharapkan melalui kajian ini juga dapat mengaplikasikan kaedah pembelajaran yang menyeronokkan melalui proses hafazan al-Quran di tadika.

1.7 Batasan Kajian

Penentuan batasan dalam kajian ini memainkan peranan yang kritikal dalam memastikan skop penyelidikan yang dijalankan adalah terurus dan terfokus. Batasan kajian merujuk kepada sempadan atau had yang ditetapkan bagi menghadkan luas dan kedalaman penyelidikan, seterusnya membolehkan penyelidik menumpukan usaha dan sumber secara lebih efektif. Menurut Creswell (2014) batasan kajian menetapkan parameter atau kriteria yang mengawal kajian agar ia tidak menjadi terlalu luas atau kompleks. Parameter ini mungkin meliputi aspek seperti populasi sasaran, lokasi geografi, tempoh masa, sumber data, atau pendekatan metodologi yang digunakan. Penetapan batasan yang jelas adalah penting bagi mengelakkan penyelidikan menjadi tidak fokus atau sukar untuk diselesaikan dalam tempoh masa yang ditetapkan.

Paltridge dan Starfield (2007) menegaskan bahawa pengenalpastian batasan kajian membantu penyelidik menumpukan usaha dan sumber pada aspek yang paling relevan dalam penyelidikan mereka. Ia memastikan kajian tidak melangkaui sempadan yang telah ditetapkan, seterusnya memudahkan pengurusan dan pelaksanaan penyelidikan. Selain itu, batasan kajian juga memainkan peranan penting dalam memudahkan pembaca dan pemeriksa tesis memahami sempadan penyelidikan dengan lebih jelas. Menurut Yin (2018) batasan kajian menjelaskan kepada pembaca apa yang termasuk dan tidak termasuk dalam kajian, serta alasan di sebalik pemilihan batasan tersebut. Ini memudahkan penilaian dan interpretasi dapatan kajian dalam konteks yang sesuai. Oleh itu, bahagian batasan kajian dalam kajian ini merupakan satu elemen yang penting dan perlu diberi perhatian yang sewajarnya. Pernyataan batasan kajian yang jelas dan terperinci membolehkan penyelidikan dijalankan secara lebih terurus, fokus, dan berkesan, seterusnya menyumbang kepada kualiti dan kesignifikanan dapatan yang diperolehi.

Justeru, dalam konteks kajian ini pengkaji telah memfokuskan kepada penambahbaikan proses hafazan al-Quran dan pengajaran kosa kata bahasa Arab dengan menggunakan kaedah warna dan gambar. Proses ini sebenarnya telah diletakkan dalam struktur Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK). Walau bagaimanapun, penambahbaikan proses hafazan al-Quran dan pengajaran kosa kata bahasa Arab tersebut tidak akan mengubah struktur. Namun dengan adanya pembangunan modul ini dapat membantu dalam proses pelaksanaan dasar-dasar yang telah ditetapkan oleh pihak Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM). Kajian ini akan memfokuskan tentang peranan warna dan gambar dalam proses hafazan al-Quran untuk pengajaran dan pembelajaran kosa kata bahasa Arab. Kaedah hafazan al-Quran

yang berkesan boleh memberikan manfaat kepada guru untuk mengajar mata pelajaran tersebut. Kajian ini adalah terbatas kepada kumpulan Tadika Islam swasta Islam yang berdaftar dengan Jabatan Kemajuan Islam Malaysia dan tersenarai dalam laman web tersebut sahaja. Berikut adalah pembahagian batasan kajian mengikut fasa tersebut:

1.7.1 Fasa Pertama: Analisis Keperluan Modul

Dalam fasa analisis keperluan kajian ini, terdapat beberapa batasan yang perlu diambil kira. Pertama, batasan ditetapkan dari segi populasi dan sampel kajian yang hanya melibatkan guru Tadika Islam seluruh Malaysia sahaja. Pemilihan sampel dilakukan dengan menggunakan teknik persampelan kluster, dengan memfokuskan kepada guru yang mempunyai pengalaman mengajar subjek kosa kata bahasa Arab dan hafazan al-Quran. Oleh itu, dapatan kajian ini hanya dapat digeneralisasikan kepada kumpulan guru tadika Islam sahaja dan tidak dapat mewakili populasi guru peringkat lain seperti sekolah rendah atau menengah.

Seterusnya, batasan turut dikenakan dari segi kaedah pengumpulan data yang digunakan. Pada fasa ini, kaedah utama yang digunakan adalah edaran borang soal selidik kepada guru tadika yang telah dikenal pasti. Data turut dikumpulkan melalui analisis maklumat yang terdapat di laman web rasmi milik Jabatan Kemajuan Islam Malaysia. Selain itu, data dapatan borang soal selidik hanya dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS versi 21 sahaja. Oleh yang demikian, kaedah dan analisis

data yang digunakan adalah terhad dan tidak melibatkan pendekatan lain yang mungkin boleh memperkayakan lagi dapatan kajian.

Walau bagaimanapun, bagi memperkukuhkan dapatan kajian pada fasa analisis keperluan ini, kaedah temu bual kepada guru tadika turut akan dijalankan. Pendekatan ini selari dengan saranan Ruenwai (2006); Creswell (2009) yang menyatakan bahawa penggunaan pelbagai kaedah pengumpulan data seperti temu bual, pemerhatian dan analisis dokumen dapat mengukuhkan kesahan dan kebolehpercayaan dapatan kajian. Oleh itu, batasan-batasan ini perlu diambil kira sewaktu menginterpretasi dapatan kajian agar sebarang generalisasi atau kesimpulan yang dibuat adalah dalam lingkungan skop dan batasan yang telah ditetapkan.

1.7.2 Fasa Kedua: Reka Bentuk dan Pembangunan Modul

Batasan utama dalam fasa ini ialah proses rekabentuk dan pembangunan modul bergantung sepenuhnya kepada kemampuan dan pengalaman pakar pembangunan yang terlibat. Oleh itu, modul yang dihasilkan mungkin terbatasi dari segi ciri-ciri dan fungsi yang boleh dimuatkan, bergantung pada tahap kepakaran dan sumber yang dimiliki oleh pakar tersebut. Justeru itu panel pakar yang dipilih melibatkan fasa ini dengan menggunakan kaedah *Fuzzy Delphi* berdasarkan kriteria berikut:

- i. Pensyarah kanan dalam bidang bahasa Arab yang mempunyai kelulusan Doktor Falsafah (PhD) dan merupakan pensyarah yang memiliki pengalaman mengajar melebihi 10 tahun dari universiti atau institusi pendidikan tempatan.

- ii. Pensyarah kanan dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak yang mempunyai kelulusan Doktor Falsafah (PhD) dan merupakan pensyarah yang memiliki pengalaman mengajar melebihi 10 tahun dari universiti atau institusi pendidikan tempatan.
- iii. Pensyarah kanan dari universiti dan Darul Quran JAKIM, berkelulusan Doktor Falsafah (PhD) dalam bidang tahfiz dan mempunyai kepakaran dalam bidang hafazan al-Quran.
- iv. Guru tadika yang memiliki pengalaman mengajar bidang hafazan al-Quran di tadika dan mempunyai pengalaman mengajar bidang berkaitan melebihi 10 tahun.

1.7.3 Fasa Ketiga: Penilaian Kebolehgunaan Modul

Batasan utama dalam fasa ini ialah skop penilaian yang hanya tertumpu kepada aspek kebolehgunaan modul yang dibangunkan. Oleh itu, penilaian tidak meliputi faktor-faktor lain seperti keberkesanan pedagogi, kandungan kurikulum, atau impak pembelajaran secara menyeluruh. Fokus utama adalah untuk menilai tahap kebolehgunaan modul dari segi reka bentuk antara muka, kebolehcapaian, dan kemudahan penggunaan bagi pengguna sasaran. Selain itu, batasan turut dikenakan dari segi pemilihan peserta kajian. Penilaian kebolehgunaan hanya melibatkan kumpulan pengguna sasaran yang telah ditetapkan iaitu guru tadika yang terlibat dalam proses pengajaran kosa kata bahasa Arab dan hafazan al-Quran di Tadika terpilih sahaja. Oleh itu, dapatan kajian tidak dapat digeneralisasikan secara meluas

kepada semua kumpulan pengguna yang berpotensi menggunakan modul pengajaran SMART-KQ ini.

1.8 Kerangka Teori dan Konseptual Kajian

Dalam kerangka teori dan konseptual kajian, teori-teori dan model-model yang akan membentuk kerangka teori dinyatakan secara ringkas:

- i. Teori Konstruktivisme: Teori ini telah dipelopori oleh ahli psikologi, Lev Vygotsky (Chen, 2005; Slavin, 2006; Woolfolk, 2007). Teori ini dipilih bagi melihat sejauh manakah pendekatan hafazan al-Quran menggunakan konsep warna dan gambar dapat membantu guru dan murid dalam meneroka, menyiasat dan menyelesaikan masalah peningkatan kosa kata bahasa Arab. Kajian ini adalah berdasarkan bahawa murid sekiranya dibimbing menggunakan kaedah yang betul mampu membina pemahaman dan kemahiran hafazan dalam pendekatan warna dan gambar. Hal ini selaras dengan konsep pandangan Vygotsky yang mengatakan bahawa kanak-kanak akan membina pengetahuan dan pemahaman melalui interaksi sosial dengan individu yang memiliki lebih pengetahuan atau *more knowledgeable others* (MKO), bimbingan guru (*scaffolding*) dan pendedahan kepada pengalaman di luar dari zon perkembangan proksimal (ZPD) mereka (DeVries & Zan, 1995; Hendricks, 1997; Katz, 1993).
- ii. Teori Interaksional dalam Teori Pemerolehan Bahasa: Teori Interaksional merupakan salah satu daripada tiga teori dalam teori pemerolehan bahasa.

Pakar-pakar interaksional seperti Schlesinger, Cromer dan Halliday menjelaskan bahawa perkembangan bahasa harus melibatkan proses kognitif dan interaksi bahasa dalam (Sidek, 2007). Dalam Teori Interaksional, proses pemerolehan bahasa melibatkan proses mental dan interaksi sesama pelajar. Ia membawa konsep bahawa perkembangan kognitif melengkapkan seseorang dengan kebolehan mentafsir makna dan interaksi bahasa pula dapat mendedahkan kepada cara-cara untuk menggambarkan makna kognitif dalam bentuk bahasa yang tepat. Proses pembelajaran bahasa melibatkan interaksi bahasa tersebut dalam pelbagai aktiviti dan objektif (Muhammad Hafiz, 2009).

- iii. Model pengajaran Gagne: Model ini merupakan satu kerangka teori pembelajaran yang menekankan kepada proses dalaman (*internal*) yang berlaku dalam diri pelajar semasa aktiviti pembelajaran (Harjanto, 2020).

Ia merangkumi 9 peristiwa pembelajaran iaitu menarik perhatian, memberitahu objektif, merangsang ingatan sedia ada, memaparkan kandungan simulasi, memberi bimbingan pelajar, mendapatkan prestasi pelajar, memberi maklum balas, menilai prestasi dan menggalakkan pengekatan serta pemindahan pembelajaran (Gagne et al., 2005). Model ini memberi penekanan kepada proses kognitif dalaman diri pelajar dan bagaimana ia boleh dirangsang oleh reka bentuk aktiviti pengajaran yang sistematik oleh guru pada setiap peringkat bagi memastikan sesuatu pembelajaran itu berkesan.

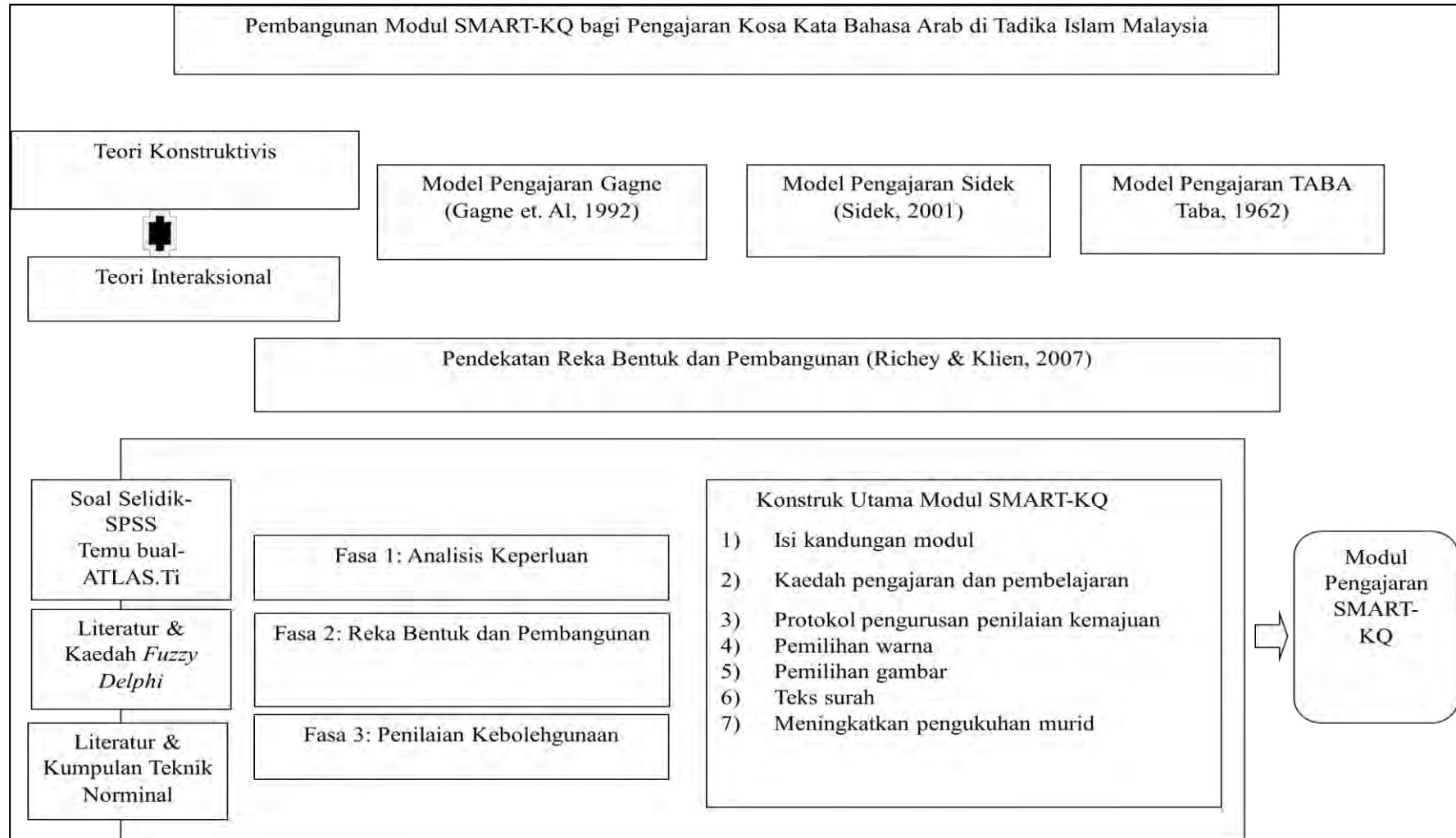
- iv. Model Pembangunan Instruksional Sidek: Model pembinaan Sidek merupakan satu model reka bentuk dan pembangunan modul pembelajaran

yang dibina berdasarkan model pembangunan Sidek (Aziz & Fadzil, 2018). Ia merangkumi lima fasa utama iaitu fasa analisis keperluan, reka bentuk modul, pembangunan modul, implementasi modul dan penilaian modul. Setiap fasa melibatkan langkah-langkah yang teliti dan sistematik dengan penekanan aspek nilai, penerapan teknologi, kreativiti dan pembelajaran masteri pelajar (Mohamad Bilal et al., 2014). Antara ciri-ciri modul Sidek ialah kandungan yang konstruktif, interaktif, mesra pengguna dan membangun kemahiran berfikir pelajar. Ia juga mengintegrasikan unsur-unsur tempatan dan global (Mohamad Bilal et al., 2014).

- v. Model Kurikulum TABA: Model TABA ini merupakan satu model reka bentuk kurikulum yang memberi penekanan kepada penglibatan aktif pelajar dalam proses penjanaan dan penstrukturan ilmu pengetahuan (Othman et al., 2013). Ia terdiri daripada empat fasa utama iaitu langkah pendahuluan (*tune in*), fasa pengumpulan data dan pemerhatian (*action*), fasa pengaturan konsep (*bridge*) dan fasa pengaplikasian (*activate*). Model TABA bersifat deduktif dan induktif bagi membina pemahaman konsep pelajar (Ahmad et al., 2017).

Rajah 1.1

Kerangka Konseptual. Diadaptasi daripada Mohd Ridhuan Mohd Jamil dan Nurulrabihah Mat Noh, 2020

1.9 Definisi Istilah dan Operasional

Bahagian ini adalah bagi memastikan pemahaman kepada istilah dalam kajian ini menepati maksud yang sebenar dan terperinci. Pada bahagian ini juga telah diperincikan istilah beberapa definisi terminologi penting yang terdapat dalam kajian ini.

1.9.1 Kosa Kata

Kosa kata merupakan komponen asas dalam penguasaan bahasa, merujuk kepada kumpulan kata yang diketahui dan digunakan oleh seseorang individu atau kelompok dalam sesuatu bahasa (Nation, 2001). Ia merangkumi keseluruhan perbendaharaan kata yang dimiliki oleh seseorang, termasuk pemahaman makna dan penggunaan kata-kata tersebut dalam pelbagai konteks. Schmitt (2010) menekankan bahawa kosa kata bukan sekadar senarai kata-kata, tetapi juga melibatkan kefahaman mendalam tentang bagaimana kata-kata tersebut digunakan dalam komunikasi yang berkesan.

Dalam konteks operasional kajian ini, kosa kata didefinisikan sebagai koleksi kata-kata yang difahami dan digunakan oleh peserta kajian dalam komunikasi lisan dan bertulis. Definisi ini merangkumi beberapa aspek penting: pertama, kata-kata yang dapat dikenali dan difahami apabila dibaca atau didengar; kedua, kata-kata yang dapat digunakan dengan betul dalam ayat dan konteks yang sesuai; ketiga, keupayaan untuk menerangkan makna kata menggunakan sinonim atau definisi ringkas; dan keempat, pengetahuan tentang pelbagai makna kata (jika berkenaan) dan penggunaannya dalam konteks yang berbeza (Beck et al., 2013).

Pengukuran kosa kata dalam kajian ini akan melibatkan pelbagai kaedah, termasuk mengenalpasti kata nama, kata kerja dan huruf. Read (2000) mencadangkan bahawa penilaian kosa kata yang komprehensif harus merangkumi kedua-dua aspek pengetahuan dan penggunaan. Laufer dan Hulstijn (2001) pula menekankan pentingnya mempertimbangkan konteks pemerolehan kosa kata, terutamanya dalam situasi pembelajaran bahasa kedua atau asing.

1.9.2 Bahasa Arab

Bahasa Arab merupakan bahasa rasmi di 24 buah negara Arab dan antara bahasa utama dunia serta ditutur oleh hampir 300 juta penutur jati iaitu lebih kurang empat peratus daripada penduduk dunia (Abdul Rahman, 2009). Dalam kajian ini, Bahasa Arab ialah mata pelajaran hafazan yang memerlukan pendedahan kepada pemahaman konsep mudah ayat al-Quran yang dihafaz melalui penguasaan kosa kata bahasa Arab. Ia memfokuskan kepada hafazan surah pendek yang termaktub dalam Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK). Subjek ini akan diajar kepada pelajar tadika seluruh Malaysia yang mengikut silibus yang telah ditetapkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Subjek ini ditawarkan kepada murid tadika yang berumur empat, lima dan enam tahun. Ia juga merupakan subjek permulaan sebelum mengikuti pengajian di peringkat sekolah rendah.

1.9.3 Tadika Islam

Tadika Islam merupakan institusi pendidikan prasekolah yang berfungsi sebagai tempat mengembangkan sikap, pengetahuan, dan daya kreativiti anak dalam menyesuaikan dirinya dengan persekitaran, dengan penekanan khusus terhadap nilai-nilai dan ajaran Islam (Siti Rahayu, 2018). Menurut Akta Pendidikan 1996 [Akta 550], tadika didefinisikan sebagai mana-mana tempat pendidikan di mana prasekolah (empat tahun hingga enam tahun) disediakan untuk 10 orang kanak-kanak atau lebih. Dalam konteks Tadika Islam, definisi ini diperluaskan untuk merangkumi kurikulum yang mengintegrasikan pendidikan Islam dalam pengajaran dan pembelajaran harian.

Dari segi operasional, Tadika Islam dalam kajian ini merujuk kepada institusi pendidikan awal kanak-kanak yang menyediakan pendidikan prasekolah untuk kanak-kanak berumur empat hingga enam tahun, dengan menggunakan kurikulum yang menggabungkan elemen-elemen pendidikan Islam. Hashim dan Langgulung (2008) menekankan bahawa pendidikan Islam awal harus merangkumi pengajian Al-Quran, akidah, akhlak, dan ibadah dalam aktiviti pembelajaran harian. Selain itu, Tadika Islam juga menekankan pembentukan karakter dan nilai-nilai Islam dalam perkembangan sosial dan emosi kanak-kanak, selaras dengan pandangan Halstead (2007) tentang kepentingan nilai moral dalam pendidikan.

Tadika Islam juga dicirikan oleh pelaksanaan amalan dan budaya Islam dalam persekitaran pembelajaran, termasuk cara berpakaian, adab, dan rutin harian yang bersesuaian dengan syariat Islam (Nor Hashimah & Yahya, 2003). Institusi ini juga memerlukan tenaga pengajar yang berkeelayakan dalam pendidikan awal kanak-kanak

dan memiliki pengetahuan asas dalam pendidikan Islam, seperti yang dicadangkan oleh Azizah (2018) dalam kajiannya tentang kompetensi guru Tadika Islam. Selain itu, berdasarkan kajian ini Tadika Islam dicirikan sebagai Tadika yang berdaftar serta terdapat dalam senarai tadika di laman sesawang dikendalikan pihak JAKIM.

Definisi operasional ini bertujuan untuk membezakan Tadika Islam daripada tadika konvensional, dengan memberi penekanan kepada integrasi nilai-nilai dan pendidikan Islam dalam kurikulum dan amalan harian institusi tersebut. Pendekatan ini selaras dengan matlamat pendidikan Islam yang bertujuan untuk membentuk insan yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi, dan fizikal, seperti yang digariskan dalam Falsafah Pendidikan Kebangsaan Malaysia (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2017).

1.9.4 Modul

Unit-unit kecil yang terkandung dalam satu bentuk keseluruhan yang lebih besar adalah dikenali sebagai modul. Ia berkait rapat antara satu bahagian kecil dengan satu bahagian kecil yang lain dan kandungannya adalah lengkap (Sharifah Alwiah, 1981). Menurut Shahrarom dan Yap (1992) pula modul adalah dirujuk sebagai pakej pembelajaran sendiri yang direka secara terancang dan bersistematik serta menggabungkan pendekatan sistem dan humanistik.

Modul yang dibangunkan secara khusus dan sistematik banyak digunakan di institusi pendidikan dengan membincangkan tentang sesuatu tajuk tertentu. Tujuan ia dibangunkan adalah untuk memudahkan pelajar belajar secara bersendirian.

Walaupun tidak berada di sekolah, murid dapat menguasai sesuatu unit pembelajaran dengan mudah dan tepat (Sidek & Jamaludin, 2005). Manakala menurut Warwick (1988) pula modul adalah suatu unit yang disusun secara lengkap serta boleh disambungkan kepada unit seterusnya untuk mencapai satu tugas yang lebih besar bagi mencapai matlamat jangka panjang.

1.9.5 SMART-KQ

Modul SMART-KQ merupakan pendekatan inovatif pengajaran bahasa Arab dan hafazan al-Quran yang dirancang secara strategik, mengintegrasikan elemen SMART yang dinisbahkan dengan pendekatan gambar dan warna yang kreatif. Modul ini adalah bertujuan sebagai alat pedagogi di tadika untuk memudahkan kanak-kanak prasekolah menguasai kosa kata bahasa Arab asas dan menghafaz surah pendek al-Quran, dengan fokus khusus pada pengembangan kemahiran linguistik dan kefahaman keagamaan pada peringkat awal pembangunan kognitif.

Lima huruf yang dimaksudkan tersebut merangkumi warna dan gambar bagi memudahkan proses pengajaran hafazan dan kosa kata bahasa Arab. Seterusnya, kosa kata merujuk kepada kosa kata bahasa Arab yang membawa maksud perbendaharaan perkataan dalam bahasa Arab yang perlu dipelajari untuk membolehkan pertuturan dan komunikasi asas dalam bahasa Arab dilakukan (Mohamed et al., 2012). Lazimnya kosa kata asas bahasa Arab yang diajar pada peringkat permulaan melibatkan nama benda, kata kerja, kata adjektif, kata tugas, dan frasa lazim yang berkaitan aktiviti seharian, waktu, arah, warna serta bilangan (Al-Qahtani, 2015). Justeru dalam kajian

ini, kosa kata yang ditekankan untuk dipelajari oleh murid adalah dalam kata kerja, kata nama dan huruf.

Selain itu, Quran pula dalam konteks perkataan pada tajuk ini adalah merujuk kepada isi kandungan modul hafazan yang juga akan dijadikan bahan pengajaran bagi memudahkan murid mengingat dengan menggunakan teknik warna dan gambar. Di peringkat tadika, hafazan al-Quran bertujuan mendedahkan minda dan lidah kanak-kanak kepada sebutan ayat dengan betul dan lancar (Mahmud, 2021). Antara surah lazim yang diperkenalkan termasuklah surah al-Fatihah, surah al-Ikhlash, surah al-Falaq, surah an-Nas yang pendek dan mudah dihafaz (Abuhammad, 2011).

1.10 Rumusan

Berpandukan kepada susunan dan huraian setiap topik dalam bab ini yang membincangkan secara terperinci tentang latar belakang kajian dan pernyataan masalah yang berlaku dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab dan hafazan al-Quran sehingga adanya keperluan untuk membangunkan modul pengajaran SMART-KQ yang diharapkan berupaya menyelesaikan permasalahan tersebut.

Seterusnya, penyelidik meletakkan objektif kajian dan persoalan kajian bagi memastikan ia dapat menjadi batasan dan pertunjuk yang dapat dicapai serta dapat dijawab dalam keseluruhan kajian ini. Selain itu, prosedur kajian dihuraikan merangkumi fasa-fasa utama iaitu analisis keperluan, pemilihan konstruk modul, pembangunan modul dengan menentukan item bagi setiap konstruk dan fasa akhir sekali adalah penilaian kebolegunaan modul yang dihasilkan. Pada bab ini juga,

dinyatakan tentang responden kajian yang terlibat serta beberapa kekangan yang wujud dalam pelaksanaan kajian ini dan seterusnya adalah batasan kajian.

Selain itu, kerangka konseptual telah dibina bagi mendasari kajian ini. Sementara itu, rajah alir prosedur kajian juga turut disediakan bagi memberi gambaran keseluruhan aktiviti reka bentuk dan pembangunan modul yang dilaksanakan berpandukan pendekatan berstruktur. Akhir sekali, definisi operasional diletakkan bagi mentakrifkan mengenai konstruk dan item dalam konteks kajian pembangunan modul pengajaran SMART-KQ yang dijalankan ini.

